

ZEMITURS

LATGOLAS NŪVODA NEDEĻAS LAIKKROKSTS

Nr. 17/18 (152/153)

1998. GODA 15. – 22. MAJS

CENA 20 SANTIMI

KONSULTANTI: religijas lūtas – prāvests Aļberts Budže, Raiņa ilā 21, Tiļža, Bolvu rajons, LV-4572, tālrunis – 245-56312; mākslas vaicājumi – Pīters Gleizdāns, Bazneicas ilā 34, Rēzekne, LV-4601, tālrunis 246-23325; poligrafeja, izdevniecība – Jāns Eļksnis, Bazneicas ilā 28, Rēzekne, LKC izdevniecība, LV-4601, tālrunis 246-22298; dzeja – Ontons Slišāns, Upīte 2-13, Šķilbānu pogsots, Bolvu rajons, LV-4587; vēsture – Viktors Trojanovskis, R. Blaumaņa 17/18, dz. 6, Ludza, LV-5701; kultūrvēsture – profesors Pīters Zeile, K. Valdemāra 145/1-52, Reiga, LV-1013, tālrunis 27-361423; ekonomika – profesors Jezups Zeļonka, LJA EI Akadēmijas 1, Reiga, LV-1003; ūrzeru biroja vadeitōjs – Aļberts Spōgis, Breslauer StraÙe 44, 48157, Mūnster, Deutschland.

A. SPŌGIS, MINSTERE

INVALIDI VĒĻ TURĪS

LKIA BĪDRU PYLNSAPUĻCE MEMINGENĀ

Minsteres latvišu gimnazijas dorba lēmešonai – 5000 DM, Okupacejas muzejam Reigā – 500 DM, Vajcāpibēgas bazneicas atjaunōšonai – 300 DM, LKIS darbeibai Latvejā – 240000 DM (advokata izdavumim, kongresim un citom vajadzēibom), pabolsti invalidim Latvejā – O. Lorenam – 1300 DM, Simsonam – 1000 DM, Mazura giminei – 1000 DM, Lācim – 200 DM, 10 invalidim giminem Latvejā – 1650 DM, mozōki pabolst vairōkim cytim, nūsyutātas 512 humanitārōs paleidzēibas pakas (LKIS bidrim un daudzbrūnū giminem)

Kotram sovs myužs vīnreizeis un dōrgs, tys jōnūdzeivoj gūdeigi un pīkōjeigi – tū aplīcnoj atsevišķais un kūpeiba. Jūs skaitis saryk, jo jauni klōt nait. Cik ilgi organizaceja vēl pastōvēs?.. Par tū sōc jau runōt, bet izlemšona atlykta leidz nōkūšajai pylnsapulcei pēc trejim godim. Nu tagadējim pylnsapulcē bidrim, kuri samokšōjusi naudu, kūpskatītā 70, sapulcē pīsādālējās 7, bet ar mandatim beja pōrstvātī 54 un leidz ar tū sapulce beja pylnsapulce. Interese sasatfiks jau nu ir lela, tūmar attur tōlais un dōrgais ceļš.

Latvišu kara invalidu apvīneibas (LKIA) CV delegatu pylnsapulci beja izziņōjuse šō goda 2. majā, Memingenā, tū atklōja CV priksšādātōjs Leons Gutbergs, pīmīneja invalidu lūmu, aicynōja ar klusuma breidi gūdynōt kritušūs, kai arī trimdas ceļūs myrūšūs latvišu kara invalidus, uzsvēre, ka myusu ceina nav bejuse velteiga, tei beja liktiņceina par latvišu tautas eksistēnci, jo tū draudēja un draud otkon iznycnōt ikarōtōji – īnaidnikī.

Apsveikumus sapulcei atsūtēja LKIS valdes priksšādātōjs Laimonis Olīns, priksšādātōja vītniks J. Laizāns, LKIA Austrālējā valdes priksšādātōjs P. Stolniks, 19. div. pōrstōvs Int. E. Miezis, LKIA Oldenburgas kūpas pōrstōvs N. Lubočka, Manheimas nūdājos pōrstōvi V. Klavinš, A. Mežals un cyti.

Darbeibas pōrskotu par pādejim trejim godim nu īprīksējōs sapulces snēdze

LKIA CV priksšādātōjs L. Gutbergs. Centralō valde sasakuse vīnu delegatu ōrkōrtas pylnsapulcei steidzamu litu izlemšonai sakarā ar LKIA darbeibas atjaunōšonu Latvejā, kur snēdze arī īspējamū paleidzēibu. Bejušās 8 CV sēdes ar revizejas komisijas pīsādaleišonū, šō goda 24. janvārī pīsādālējās arī LKIS valdes priksšādātōja vītniks J. Laizāns, informējis par LKIS dorbu un ogrōkōs Latvejas breivvalsts laikā pīdarūšūs īpašumu atgyušonu. Storplaikā myrūši 14 bidri, uzjims vīns jauns, izdūts žurnals «Kara Invalids»: 1995. godā 3000 eksemplaru, uz Latveju nūsyuteitī 1100, 1996. godā – 2500 un 900, 1997. godā – 2000 un 500 eksemplaru, šūgod paradzātis jau 43. numers. Roksti beja īsūtami LKIA CV vai žurnala golvonajam redaktoram leidz šō goda 15. jūnijam. Izdūta pylnvara G. Mālinam izkōrtōt un pōrjimt Daugavpilī kaida tautiša testamentari nūvālātū zemes apgyuves gabolu. CV divim invalidim Latvejā izkōrtōjuse pensējas caur Vācijas invalidu apgyupes īstōdem. Išnāgti vairōki KB pērsēju pīprasējumi, bet izredzes uz panōkumim vōjas, jo tryukst vajadzēigūs pīrōdējumu.

Golvons atklā LKIA CV dorbs beja īspēju rubežonai Latvejā myusu dorba īpīdeju un tautišu svogeigōs vajadzēibas, pīskērti leidzekli Zaņa Unāma muzeja īreikōšonai Jelgova – 2500 DM,

32000 DM vērtēibā. Tyka mynātī arī vairōki LKIA takūši izdavumi.

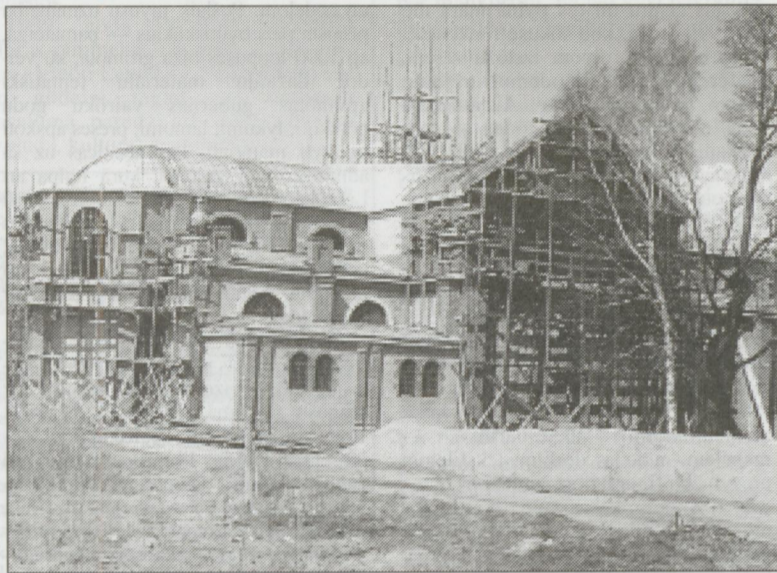
Sasnāgts LKIA CV mērkī – Latvejā atjaunōta LKIS darbeiba un atgyuti gondreiz vysi īpašumi: Tinūžūs apstrōdojamōs zemes vītā sājimtī 60 hektari meža – par ākom vēl jōpasaceikstōs, Kemerūs atgyuti obi apgyuves gaboli, uz vīna nu kurim atsārūn LKIS nāpidarūša, bet veseleibas atgyušonai izmōtojama āka – sprīz par tōs nūpērkšonu invalidu vajadzēibom. LKIA vysi vajadzēibōs, jo vin tys napōrsnēgs pošu īspējas, paleidzēs LKIS.

LKIA budžetu nōkamim trejim godim un LKIA revizejas komisējas ziņōjumu pījēme vīnbalsēigi, bidrim tū izziņōs ar apkōrtrokstu. Pōrvālāta LKIA CV un revizejas komisēja, aklamacejas kōrteibā atstōjūt vysi leidzēinējus omoitūs. Godskōrtejā LKIS kongresū Reigā 1998. goda 20. jūnī pōrstōvēja CV priksšādātōja vītniks V. Klavinš.

Vadeiba syurōjōjis par LKIA bīdru naaktivitāti, jo ar bīdru naudas samoksu vīn nīkas vēl nav leidzātis. Nōkūitne rōdeis arī par obu invalidu bīdruite apsavīnōšonu.

Attālā: LKIA pylnsapulces prezidējs – CV priksšādātōjs L. Gutbergs (nu lobōs), jō vītniks V. Klavinš, revizejas komisējas priksšādātōjs J. Graudiņš, CV sekretars J. Lielbārdis, revizejas komisējas lūcekli R. Bušs un Ē. Gutbergs.

AUTORA foto

Kōrsovā, blokus kūka bazneicai, kas pīdar Malnovas Romas katōļu draudzei un calta pyrms 250 godim, aug jaunō myura dīvna. Ludzas rajona byuve, kai radzams attālā, tam jau pabeigta, celtnīki kārūs ī tūrņa. Ludzas rajona paduse atroduse īspēju dīvnomā byuvnīceibas turpynōšonai pīskērt 2000 latu lelu zīdōjumu.

LDP TURPYNOJ GRŌMOTNĪCEIBU

Latgolas Demokrātiskō parteja klīvuse par vīnu nu rūseigōkajim latgaļu originalliteraturas izdūšonā, taipat arī montōtōs atbalsteitōjom. Vairōki tagadēji ražeigōki Latgolas dzejnikī un prozaikī tai var pasateiktīs kai golvonajam jūs grōmotu sponsoram. Šūgod Daugavpilīs tipografejā «Sab», ar kuru LDP sasadorbojās izdevnīceibas jūmā, īspīsta myusu laikroksta redkolegejas lūcekļa un dzejas konsultanta Ontona Slišāna dzeju grōmatēna «Upeites ōbedlōrzs» valsts volūdā ar jū meitas Lienītes desmit zemejūmim, kur gois ir vysi nūsaveitī, bet jūs nūsaveitī – Dzīsmā, «Mīlestība», «Spīklis», «Kontreim», «Mīlestība», «Mīrklis», «Myužēiba» un tai tōjōk. Krōjumā 66 dzejūli, rodūšis dažādūs godūs un tymā skaitā pavysam naseņ, daudzi nu jīm veltejūmi pazeistamom personom.

Ogrōk dīnas gaismu īraudzējuse Helmas Hansones grōmatēna «Zvēru vōrdi», 2. daļa par malnū kačīni Mauru un cytim. Dzeivū volūdā un īnterēsanti uzraksteitī dorbu volūdā nūvērtējamī laseitōji, kurim tys arī adresātis.

Be kaida cyta Helmas Hansones grōmota – «Saulgrīzu vātra. Vyški un

vyškijs laikmatu grīzūs» – jau ar pyrmajom loppusem, kas aiz teikom un legendom par seņōtnī, roda dūmu, ka kas to taidis, vysmoz styprī leidzeigs, bejis arī cytōs mozpīlēneņōs un mīstūs, par kū taipat byutu jōuzroksta, un paldis, ka Vyški lauksaimnīceibas tehnikuma skūlōtōja uz tū atvārese acis pyrmā, pasasteigūsēs pīzemēt atmiņas par nasenajim nūtykumim, kamer tōs naizbōl. Varbyut, ka taidū grōmotu byutu vārts uzraksteit par kotru pogostu, lai nōkamōs paaudzes zyna, kai tys vysi nūtyka, kuri beja eisīti patrioti, bet kuri vēstures rota ritinī lyka sprunguljus... Un tys varātū byut kai turpynōjūms autores pateicēibai vysiim, «kurim pītyka pacīteibas izlaseit leidz golam».

Sei grōmota nav tikai par vīnu Latgolas nūstyuri – Vyškim, tei ir daļa nu vysi myusu nūvoda un kai taidai jōatrūn «pacīteiba izlaseit leidz golam» – fi mes pamaneisim arī sevi, paziņas...

LDP augstu vērtējamī dzeivū darbeiba – kurim pītyka pacīteibas izlaseit leidz golam».

DR. EDUARDS UPENĪKS,
TORONTO

PREILIM 70

SAGLOBŌSIM SOVAS KULTURAS PĪMINEKĻUS

Pilis, bazneicas, kulturas nomī ar vēsturisku nūzeimi ir tautas kulturas pīminekli, kas pasorgojami nōkamajom paaudzēm, jī paliks kai liceiba, ka myusu un ogrōkōs paaudzes dzeivōja civilizātī, beja kulturālī rodūšas un mīlōja skaistumu.

Taidū pīminekļu Latvejā daudz, daži radzami vairs tikai drupōs, bet cyti jau sovukōrt draud par taidom klīūt, jo myusu paaudze nīkō nadareis, lai jūs glōbtu. Taidis atstōts pīmineklis ir Borhu dzymtas 18. godsymtā baroka stylā caltō

Preiļu piļs skaista parka vydā.

Latvišu tautai beja lamts pīdzeivōt tikai 20 breiveibas godus, nav īdūmojams, ka tys vysi rodōs šymā laikā, bet vysi, kas radis myusu apspīsteibas laikā, nanūzeimej, ka jū veidōja pastōvēigi sīrotōji vōciši, krīvi, pūļi, zvīdri, kuri pōrmaiņus pōrstaigōja Latvejas zemī un nažēleigi izmōtōja. Vysu cēle latvišu pošu dorba rūkas, pošu leidzēklīm likūt kīgeli pi kīgēļa, akmini pi akmiņa. Latvejas breivvalsts godūs Preiļu piļi beja lauksaimnīceibas skūla, okupacejas godūs – vydusskūla, 1982. godā navižēibas dēļ šei piļs izdaga, palyka tikai bizōs sīnas un skaisti tūrni, kuri tīcas dabasīs. Pādejis godūs pošvaldeiba gon uzlyka jūmtu, lai strukturu pasorgōtu nu tōlōkas būjāejas, bet leidzēkļu tryukums šū skaistū celtnī naļau atjaunōt.

Turīsmu Latvejā varātu izavērstis par svareigu saimnīcysku pasōkumu, tōdēļ jūti svareigi atjaunōt kotru īnterešu objektu ar kultūrvēsturisku nūzeimi myusu zemē, kas byutu turistu īnteresēs. Kai Rundāles, tai Preiļu piļs, atjaunōta vysā sovā sōkūtnējā skaistumā, byutu lēls pīvīļceibas punkts. Ari parks ir jūti oriģināls ar sovīm ēkām un stōdu ratumim – taidis asūt tikai ūtrs vysā Latvejā. Gryuši cerēt, ka valdeiba dreizumā varātu atrast

leidzēkļus, lai atjaunōtu šū piļi, bet trymdā ir lēls finansīals potēncīals, kas varātu veikt breivnumus, tikai vajadzēiga lēlōka mīlesteiba pret sovas dzimtnes skaistumu.

Preiļus kai mīsteņu ar 2104 īdzeivōtōjīm un četrom skūlom pīmiņ nu 1897. goda, taidot – jau pyrms 100 godim, Latvejas breivvalsts laikā 1928. goda 11. februārī tam pīskērtas pīļsātas tīseibas un šys ir jubilejas gods pīļsātai ar apmāram 9600 īdzeivōtōjīm – 70. Uz svineibom, kai cereigi īzasacējōs pīļsātas dūmes lūceklis un energīskais gimnazejas direktors Jōns Eglītis jūnī gaidēja cimā vysi bejušūs preiļiņūs nu vysim kontinentim un vysom zemem. Jys cerēja, ka jubelejas svineibōs varātu atsarast kaidis deveils svineibōs voi vairōki, kas paleidzātu atjaunōt un spūdrynōt Preiļu skaistū rūtū – baroka piļi. Jys ir kulturāli īvērzāts un daudz dora blokus aud īvērtōjā dorbam, lai pīļsāta augtu navin saimnīciski un izskotā, bet arī kulturāli. Pastōv sakōrtōtas bibliotēkas, jys sōcis veidōt plaškōtu klasiskōs muzykas CD bibliotēku rajonā, lai jaunōtne un īnterēsanti giutu klasiskōs un goreigōs muzykas baudējumū. Kaidis preiļiņūs nu Kanadas jau dejūlējis finansīalu paleidzēibu un jōcer, ka jam natryuks sekōtōjū!

Aglyuna, Preiļi, Leivōni, Vōrkova nu senim laikim bejuši īvārojamas kulturas apmetnes. Natōli nu Preilim – Vōrkovas Šķiltrūns – dzeivōja divi darbeigi brōli – Odums un Jōps Upinīki, kuri jau pyrms 150 godim ar lelom gryuteibom dabōja cara valdeibas atļōvi un Vōrkovā nūdybynōja pyrmū tautskūlu Latgolā, jī beja tī arī pīrmi skūlōtōji – nu šejīnes cālūšis myusu tauteibas īvārojami goreidznīki kardinals J. Vāivods, prelats Dr. kazimirs Ručs, prāvests Pāvils Bečs un cyti.

Myusim, nūvodnikim, kuri dzeivōjam trymdā, lai arī kur naatsarostējis, byutu jōpaleidz, kaidā vin veidā spējom, atjaunōt šū vīnreizejū kulturas pīminekli – Preiļu piļi. Asom zynōs zemēs, mīnēšu tikai daži, maņ vysomus: Dr. N. Balabkins, Dr. N. Bojārs, Dr. J. Dimants, Jr. J. Godlevskis, Dr. R. Mūks, B. Romanovskis, G. Rutkovkis, A. Spōgis, Dr. J. Trizna, Dr. L. Upenīks, brōli K. un V. Upinīki, K. Znotiņš, taipat arī šūs rindū autors. Daudzi tykomēs, lai svineibōs Preiļus jūgod. Ļausmēs, lai seņcū vēl dzeivūs ceinēitōju gors un nūvodnikū mīlesteiba myusus vysus pulcynoj arī cytos skaistū parka un nasabrūkušūs piļs tūrņū pašnā!

Attālā: kaidreiz greznō piļs gaida atjaunōtōjus.

LATGOLA:

PĪTERS ZEILE

...KLIVUSE GOREIGI BOGŌTŌKA

Latgolas kultūrvēstures muzejs Rēzeknē energiskās direktres (tagad arī vysas Latgolas muzeju apvīneības padūmes priekšsādātāja) Helēnas Bernānes vadēībā vērtis par vīnu no radzamōkim nūvoda centrim. Nu dažaidu eksponatu demonstrēšonas un globōšonas vītas pōrsavērtis dažaidu nūzeimeigu pasōkumu kompleksā. Eistynoņas vīna nu golvonajōm konceptualajōm idejōm — kliut par vyzualōs mōkslas centru un tys pynā mārā tūp pēc 1996. goda, kod sōkuse funkcionēt jaunō celtnē ar divom izstōžu zālem, konferenču un kinodemonstrējumū telpom, plašu biblioteku. Aizvadeitajā godā nūtykušas 36 izstōdes — cik leļōkajūs Reigas muzejūs. Te mādž byut nūvoda rakstnikū jubilejas uz iznōkušūs grōmotu atvēršonas svātki (F. Trasuns, J. Klīdzējs, A. Vējāns, A. Kūkojs, A. Slišāns un cyti). Pasaulē plašōkajā latgaliskajā (un par Latgolu) grōmotu krōtvē Rēzeknes augstskūlas studentī izstrōdōj sovus zynōtniskūs dorbus, teik gatavōta izvārsta ekspozīcija par Rēzekni un tōs pyrsmōkumim leidž myusu dīnom, arī tipiska 20.—30. godu vītejō irēdņa telpa ar tō laika zeimeigōkajīm aksesuarim — mebelem, mōkslas dorbiem, tekstīlejom un cylvāku figuralajōm mūlāžom.

Jōatzeimej, ka aizvīn bogōtynōs muzeja fondi, kas dūd īspēju darbinīkim, augstskūlas un pišsātas divu koledžu mōceibspākim uz jūs bāzes izvērst pētnīceibu. Tys vys summejas gon pīsadolūtīs Latgolas Pētnīceības instituta īkgadejōs konferenčēs, gon gatavōjūt bukletus, katalogus, grōmotas. Tyvōjas nūslāgumam muzeja kolektīva apjūmeigās veikums — grōmotā «Rēzeknes Skūlotōju instituts. Vēsture, atmiņas, mōtjōjums», kuru izdūs Latgolas Kultūras centra izdevnīceiba. Nu vysa pasaulā, arī trymdas vacī latgalīši, šurp syutejūši un jūprjōm sytu sovus pētejūmus, atmiņas, memuarus, literarūs un mōkslas dorbus, dokumentus un te tagad atrūdams taidas vērtības, kai Jūlija Pōča pētejūms par Latgolu Livonejas laikā, legendarō Rēzeknes 1817. goda maja kongresa daleibnīka Jōņa Grišana atmiņas un vėl daudz cytur nasameklejamō.

Tūmār vyslēlōkū goreigū pīnasumu Latgolas kultūrvēstures muzejs īgyvis nasep — nu Stokholmas atsuteitās 18 kastes ar izcyļōkō Latgolas pētnīka Mīkeļa Bukša bibliotēkas grōmotom kūpskaitā vairōk par 500 vīneibom un dažīm nūzeimeigim jō arhīva materialim.

Helena Bernāne stōsta: «Izcyļais Latgolas vēstures, kultūrvēstures, literaturas un volūdas pētnīks, «Acta Latgalica» (1—6) izdevēs un golvonāis redaktors sovū 65 dzeives godu laikā paspēja uzrakstēt 21 grōmotu — myra 1977. godā, palyka atraitne Janina Bukša un divas meitas, kuras jau nūdybyņōjušas sovās pastōveigas dzeives. Janīnu aizvīn bižōs mōce nostaļgeja pēc dzimtīnes Latgolas un ar 80.—90. godu beigom tū regulari apmeklēja. Vīnā nu pyrmaļōm cīmu reizem īsarodōs muzejā un sasaudraudzējamēs. Te beja dažaidi rōdi, paleidzēju nūdybyņōt kontaktus ar bejušajīm skūlas bīdrim. Jei burtiski lidōja pa Rēzekni un tōs apkaimi, jysmōja par seņ naradzātajīm dzymtajīm nūstūrim, seviški stārkim telefonu stobu golūs un pļovōs — Zvidrejā tī seņ namaneiti. 1990. godā, kod atvēre Rēzeknes augstskūlu, parkā tyka atklōts arī Bārtoļa Buļa veidōtais pīmineklis dzeivesbīdrim Mīkeļam Bukšam. Muzeja bibliotēkai jei atsūtēja vysas jō grōmotas, te, pīsadolūt daudzīm Latgolas īntelīgeņces pōrstōvīm, atzīmāta jōs 80. godu jubileja. 1995. godā, cīmojūtīs pi jōs Stokholmā, apbreinōju biblioteku, kurā nabeja nīvīna naujaša un navērtēja izdavuma, vys vōkums veidōts mērkīceigi, pakōrtōts zynōtniskajōm īnteresem — dorbi par Latvejas, Latgolas, plašōk — tyvōkō regiona vēsturi, dažaidīm kultūrvēstures aspektīm un jūjom. Radzūt mani škerstom dažus unikalūs izdavumus, janīna sacēja: «Zynī, kod byušu atstōjuse šū skaitīs cylvāku pasauli, bibliotēkas vērtīgōkōs grōmotas varēs kliut par tova muzeja īpašumu un caur tū — munas meilōs Latgolas pīdarumu.

1997. goda 22. jūnī, dedzeigi runojūt par M. Bukša pīmiņas saglobōšonu («vajadzātu par Mīkeli uzrakstēt monografeju, pi tam latvīšu literarajā volūdā, lai jū īpazeist vysa Latveja») Andra Vējāna vasarneicā Garcimā jei myra ar insultu. Eistynoņūt jōs vēlējumu, M. Bukša bibliotēkas vērtīgōkō daļa tod arī tyka nūgōdōta Latgolas kultūrvēstures muzejā Rēzeknē.

Tī ir materiali, kū varātu pēteit dīnom un nedeļom. Pošlaik myusu uzmaneibu pīsaista pats byutiskōkais — pamateiga, ap 1000 loppuses bīza grōmota, kū veidoj dažaidu materialu tematiski apvīnōtas guberņas vairōku godu pōrskotī, lykumi, lāmumi, preses apskoti un cyti materiali, kas atsāfīcas uz šū administratīvū vīneibu, kurā ītlypa arī Latgola, tūlaik saukta Inflanteja. Tī plaši izmōtōti, rokstūt grōmotas un apceres par Latgolu. Pi leidzeigim savōktīm, kopātīm un vīnkūp īsītīm pīdar arī «Latgaļu volūdas materialī», datāti ar 1965. godu.

Interesi rōda vairōkas ogrōkū uzrakstētōs grōmotas par Latgolu, izraibynōtas dažaidom pīzeimem, komentārim uz loppušu molom, lobōjumim. Škūrstūt 1938. godā izdūtū F. Kempa monografeju «Latgolas līktīnī», atrūdām lūti daudz lobōjumu (pīmāram, «latgalīšu» vītā vyscaur «latgali»), pīzeimu, sveitrojumu, koncentrātu papylldynōjumu. M. Bukšs gon sovīm, gon cytu dorbiem pīgōja ar lelu atbīldeibu, ceņšūtīs «īzarakstīs» leidž lūti byuteības saknem, pyrmlūtīm. īzsekōjūt tīkai šō dorba pōrvērtējumam un redīgējumim, varom īgyut samārā plašu pīkšstotu par jō dorba stylu un attīksmī pret dažaidom parōdeibīm.

Helena pastōsta, ka Eduards Kozlovskis (jun.) īlgi meklējis, bet nīkur navārējis atrast tāva E. Kozlovskā sarakstētū un Rēzeknē 1917. godā izdūtū latgaliskū ābeci («Lementars mozīm bārnīm»). Pi taidīm ratīm izdavumim pīdar arī prāvesta Kosovska 19. g. s. izdūtō latgaļu gramatika, vairōki G. Manteifeļa dorbi latgaliskī, P. Smeltra savōktōs latgaļu tautas dzīsmas, kalendari un daudzī cyti izdavumi. Pīmāram, Latvīšu bīdreības zynōtniskōs komisejas rokstu krōjumi (1914. u. c. godi).

Vasalu kasti dorbu veidoj lituvīšu volūdā uzrakstētī par kultūrvēsturi un volūdnicēibu, kū M. Bukšs izmōtōjis saleidzīnūšīm pētejūmim.

Ratūs, vērtīgūs, muzejā leidž šam nabejušūs dorbu skaitī ar latgalīšu avīžu «Dryva» 1914. goda un «Latgolas Bolss» (īznōce Daugavpīli) 1943.—1944. goda komplekti, daudz žurnalu «Straume», «Saulēite», «Seņōtne un Mōksla» numeri. Kaidā «Saulēitē» publicātō vēsturnīka B. Brežgo rokstam «Ceīņas ar vōcīšīm Latgolas dēļ» M. Bukšs, uzskateidams acīm radzūt par pōrōk abstraktu, devis sovū precīzōku variantu: «Latgolas īkarōšona 13. un 14. gs.» Daudzi trymdas autoru dorbi, dōvynōti ar vēltējumu īrokstīm, gondreīž vysī 20.—30. godūs iznōkuši Latvejas radzamōkūs folkloristu, volūdnicu, etnografu (P. Šmita, K. Strauberga, J. Plāķa) dorbi.

Sovu pamatarhīvu M. Bukšs globōšonā uz 75 godīm nūvēlējis Stokholmas karaliskajam arhīvam, tūmār daži nūnōkuši arī Rēzeknē. Pīmāram, vysas jō un par jō grōmotom sarakstētōs recenzejas, bīza kantora grōmota, kura atspūguloj lūti plašu korespondenču un līcynoņ par plašajīm sakarīm ar Eiropas, Australejas, Amerikas emigracejas latvīšīm, dažīm Latvejas kultūras darbinīkim (Steponu Seili u. c.) — par grōmotu un īnformacejas apmaiņu, kas beja tik svareiga jō ražeigajā dorbā. Grōmotas, žurnalu «Karūgs» regulari syutejīs tūreizejais redaktors Andris Vējāns, bet ar cyta Reigā dzeivojūša cylvāka storpnicēibu un Stokholmā sajamuse cyta persona, kura nūdavuse pēc pīdareības — tykuse izmōtōta labi organizāta konspiraceja.

Ar šū M. Bukša unikalōs bibliotēkas syutejumu Latgolas nūvōdpētnīceības muzejs klīvis goreigi bogōtōks, prūtams, arī vysa Latgola, šymā darējumā cīšōk jytam Mīkeļa un Janīnas Bukšu goreigū klōtbyutnī.

VALDIS LAUSKIS,
LATGOLAS DEMOKRATISKŌS PARTEJAS PĪKŠSĀDĀTŌJS

...GRIB DZEIVŌT

Lelajā politikā Latgolas Demokrātiskō parteja (LDP) sevi pyrmy reizi pīteice 6. Saeimas vēlēšonēs, startēja kūpā ar Latvejas Zemnikū savīneibu un kristeigajīm demokratīm, bet naīklivom. 2. majā socialdemokratu apvīneības kongresā pījimtājā apvīneības programā vīna daļa vēlteita Latgolas problemu rysynōšonai — tū sastōdēja LDP. Ar Jura Bojāra vadeitū SDP nūslāgts leigums par kūpeiga saroksta veidōšonu Latgolā, kūpeigi pōrgōjom pi nōkamō pūsma — deputatu kandidatu saroksta sastōdeīšonas un aktīvas pīkšvēlēšonu kampaņas sōkšonas.

Arī pyrmy 6. Saeimas vēlēšonom sagrauta beja Latvejas lauksaimnīceiba, uzskatējom, ka ZS ir tei parteja, kura varātu izstrōdēt lauku sakōrtōšonas programmu. Dīmžāl īzarōdējōs, ka jī tū naspēja, šū apstōkli sovā lobā izmōtōja Alberts Kauls ar Vīneības parteju un zīgeristīši. Zemnikū Savīneiba konkrētu lauku atteīsteības programmu vėl nav īzstrōdōjuse pat šudīņ, mes arī nagaidējom, kod tei sakōrtōs sovās īkšējōs lītas, meklējom cytus nacionālus, kreīsi nūskaņōtus spēkus kai sadarības partneri. Pyrmy goda Daugavpīli īsarodōs Jurs Bojārs, pīdōvōja sadaribeibu, apsprīdem vysus vaicōjumus un vīnōjamēs, rezultātā rodōs šys leigums. Kūpā veidojam politiskū spēku, bet saglōbojam sevī

kai juridiskū personu.

Mērki palykuši namaīneigi. Pyrmykōrt, Latgolas leidzvērtēiga atteīsteiba ar cytīm nūvodīm, kas tai arī nav tīcis rysynōts, lai valdeības leīmīni tykuse gon pīmynāta regiona atteīsteības programmas īzstrōdōšona, bet īzdarēits nīkas nav. Arī cyti nūvodī naatsateīstōs adekvatī nūrisem Reigā un Ventspīli. Pōrstōvūt parlamentā Latgolu, rysynōsim Latvejas ekonomiskū decentralīzaceju, leidž ar tū ceram panōkt arī cytu nūvodu maksīmalu atteīsteibu. Vālamēs, lai pynāšneigi tyktu realizāta Latgolas kultura — tū īspējams panōkt tīkai saīsteībā ar volūdas vaicōjuma rysynōšonu, kas nūvodam ir lūti specifīks, myusim, latgalīšīm, arī ōrkōrteigi byutīskis.

Šī, taitod, ir divi golvonī vēzīni, bet leidzōs pastōv arī lokālī — ar zemkūpeibu, ražōšonu, turisma atteīsteibu, īzgleiteibu un cytom lītom saīsteitī. Jōpīmīņ arī teritorīali administratīvō reforma un, prūti, finansu decentralīzaceja — polītyskajōm pynvarom kūpā ar finansīalū nūdrūšynōjumu nu valdeības rūkom jōpōrīt pošvaldeibu zīņā. Jōīzsoka pōrmatums Saemā pōrstōvātōm polītyskōm partejom, kuras pasakļōvēs tōlaika premjera Andra Šķeles spīdīņam un pīļōve, lai sōcas šei reforma eīsti pat nasagatavōta. Jei tyka īzvasta bez ekonomiska un finansīala nūdrūšynōjuma.

Saemā tai kai byutu pīteikami daudz deputatu nu Latgolas — Ernests Jurkāns, Ontons Seiksts, Bekasovs, Denisovs, Jōņs Urbanovīčs, Roberts Jūrds, Andrejs Naglis, Anta Rugāte, arī Anatolījs Gorbunovs saīsteīs ar jū. Es jūs navālūs apvīnōt un saīceit, ka nīkō nagrib dareit Latgolas lobā, jūs ceptīni varbyut arī navar realizētīs objektīvu apstōklū dēļ — kaidu tod daļu kūpeigajōs jūs parteju programmōs ījam Latgolas problemas? Tei nav pat nī dasmytō voi dīvdasmytō, un nūteikti nav ejamās ceļš. Mes pīdōvojām: konkrēta cylvāku grupa apkūpoj šōs problemas, pasokom arī, kas konkrēti atbīldeīgs par jūs realizaceju. Myusim vīnmār ir garantāts programmas formulējumam un cylvāku lūks, kas ar jū nūšadorbojas, kura parteja, strōdōjūt ar myusim, lūti konkrēti un logiskī paredž atteīsteit nūvodu.

Nu 1918. goda leidž pat Latvejas breīvvalsts nūrtām Latgolu parlamentā pōrstōvēja ostoņas partejas — beja Latgolas kristeīgūs, Latgolas zemnikū, Latgolas demokratu, Latgolas žaidu, Latgolas krīvu un vėl cytas, šūbreid asom vīneigō, dybynūtīs pījēmēm tō laika demokratu partejas programmu, tōs pasaulā īzpratnī un nūsaukumu, vīneigi vōrdū «demokratu» pōrveidojam uz «demokrātiskū» — tyvōku myusdīnu īzpratnē. Latgolas demokrātiskō parteja atjaunōta 1994. goda februārī, registrāta tō poša goda martā Tīslītu ministrējā, nūdaļas ir vysīs Latgolas rajonūs, Jākubpīli un Reigā.

Sōsdinas dorbs, eītj uz 7. Saemī, ļaun cerēt, ka īspējas un pōrīceiba palykušas.

HRONIKA

● 1. majā (1863) izdūts cara ukazs par zemnikū atbreivōšonu nu klaušom.

● 2. majā (1938) Ludzas dekans Antonījs Urbšs īcalts par Līpōjas veiskupu.

● 3. majā (1903) Rēzeknes apriņķa Sakstagola pogostā dzimis tautsaimnīks, publicīsts, pedagogs Kārlis Sangovīčs. Miris īzsyutejūmā 1943. goda 2. aprēlī.

● 3. majā (1933) Daugavpīli dzymuse arhītekte Aldona Berke.

● 5. majā (1943) Bīkernīku pīrdēs pi Reigas nūšauts dzejnīks Jōņs Logins, dzimis 1914. goda 21. majā Ludzas apriņķa Baltinovas cīmā.

● 6. majā (1893) Rēzeknes apriņķa Rāznas pogostā dzimis polītiskais, banku darbinīks, redaktors Jōņs Rubulis, miris 1960. goda 21. aprēlī Zvidrejā, Stokholmā.

● 8. majā (1858) atklōts Reigas — Daugavpīls dzelzēlīs.

● 8. majā (1923) Rēzeknes apriņķa Sylajōņu pogostā dzimis keramīks Polīkarpus Čerņavskis, miris 1997. goda 25. janvarī Preiļūs.

● 12. majā (1928) Rēzeknes apriņķa Rāznas pogostā dzimis arhītektis Valdis Bērziņš.

● 13. majā (1933) Reigā sareikōts ūtrais Latgolas rakstnikū vokors.

● 13. majā (1898) Rēzeknē dzimis kinorežīisors Frīdrihs Ermlers, miris 1967. godā 12. jūlī Leningradā.

● 15. majā (1908) Pīterpīlī sōce iznōkt laikroksts «Dryva», turpynōja leidž 1918. goda 15. novembram.

● 16. majā (1923) Ludzas apriņķa Mežvidu pusē dzimis tēlnīks Bārtoļs Buļs.

● 18. majā (1913) Ludzas apriņķa Mērdzenes (vēļōk Zvērģdzīnes) pogostā dzymuse volūdneica, rakstneica Antonīja Millere (dzym. Barkāne), literarais pseidonīms — Veronika Barkāne.

● 21. majā (1883) īsvēteits Daugavpīls cītūksnis.

● 21. majā (1928) dzimis biblioteku zynōtnīks Gunārs Rutkovskis.

● 22. majā (1913) Rēzeknē dzimis sabīdrīskais darbinīks, publicīsts, rakstnīks, dzejnīks Eduards Kozlovskis (juniors), myra fīpat 1998. goda 22. janvarī.

● 25. majā (1938) dzymuse keramīke īzabella Krolle (dzym. Glaudāne).

● 28. majā (1933) Rēzeknē nūtyka Latgolas nūvoda dzīšmu svātkī.

● 31. majā (1933) Daugavpīls apriņķa Kolupes pogosta Morkānīšku sādžā dzimis filologejas zynōtņu doktors, īndologs Viktors Ibvulis.

● Majā (1928) žurnals «Zīdūnis» reikōja latgalīšu literarūs un zynōtniskūs dorbu konkursu.

Sastōdēja
Viktors TROJANOVSKIS

SPAITĀNU ROMONS

MŌTEI LATGOLAI

*Kū varu dūt tev, Latgola,
Es samūceits un vōjs,
Ar nostas kupri mugorā
Jau vacs, na strōdōtōjs.
Muns tāva monts seņ īzvozōts
I zeme eļķņūs klus,
Vīn myuža syurums sirdī krōts
Nu dzeives īgōtūšīs.
Bet mani gon tū vari glōbt
Ar sovū myužeibu.
Vēļ naasu beidzīs tevis slōpt,
Vēļ rōdi — es un tu.
Tev saules myrdzums azarā
I dēvas dzeivāis smōrds.
Skaņ putna dzīsmē pazarē
Vēļ latgalīskais vōrds.
Nū okas naīzsmeljamōs —
Nu tovas dvēseles —
Es īlīšu sev, brōļ ī mōs,
Kū tu caur laikim nes.
Ai, mōte tyukstūšgadeiga,
Es — pat na symgādeīgs,
Vīn radzu: osns īzdeiga
I tyukstūša vēļ deīgs.*

LOBU REITU

*Ej lobu reitu sajmī,
Kod saule mežūs zeltēj
Ar krōsu sylti sōrtu
Tev mīlestību vēltēj.
Tev īausū šū krōsu
Sev kotrā myuža dīnā,
I ceglus napōrstōšu
Līkt Saules tempļa sinā.
Vēļ timsu sevī dzēsšu,
Kod saule bolvas dola.
Dīzēik jau naspēsū —
Nav mīlestībai gola.*

P. ZEILE, EKSAminācijas komisijas pīkšsādātōjs

...JAUNI KULTURVĒSTURES PĒTNĪKI

Maja beigēs Rēzeknes Augstskūlas Humanitārōs fakultates kultūrvēstures specialitātes 16 studenti aizstōvēja bakalaura dorbus, kuri vysī vēlteiti Latgolas kultūras vēsturei. Lelōkō daļa studentu parōdēja atzeīstama zynōtniskō dorba īmanā, īzmontōjūt gon pīejamū literaturu, arhīvu materialus, bazneicu grōmotas, atmiņu stōstējumus un cytus olūtus. Tys ir kurss, kurs sovus īzpetēs materialus pārņ publicējis laikroksta «Zemturis» «Studentu klubēņā».

Vysaugstōkū nūvērtējumū īgīva Ivetas Sprūgas «Latgolas Kultūrvēstures muzeja vēsture» un Rutas Grišānes «Grāfu Plāteru īgūldējums Latgolas kulturā».

I. Sprūga poša nu 1991. goda strōdoj muzejā un detalizāti īpasazynuse ar jō topšonas un atteīsteības pūsīm, dorbu nu «īkšpusēs», analizējuse tō daudzveidīgōs darbeības formas myusdīnēs, kod H. Bernānes vadeībā klīvis par vīnu nu radzamōkim Latgolas kul-

turas centrim.

R. Grišāne īzstrōdōjuse plašu, daleji arī mozzynomu materialu par Plāteru dzymtu un jūs darbeibu Dīnvydlatgolā, restaurējuse genealogiskū «kūku» sōcūt ar 15. godsymtu un leidž 20., parōdējuse jūs lelu davumu Krōslavas īzveidē, darbeības īmīšjōjumū dažaidōs jūmōs (arhītektura, ceļtnīceiba, mōksla, Latgolas pētnīceiba, arheologeja u. c.). Pasateicūt tōs aktivītatēm, bogōteibai Krōslava 18. un 19. gs. pyrmaļā pusē klīva nūzeimeigū kultūras centrs Latgolā.

Pi īzadavušajīm pētejūmīm pīdar arī Sandras Kļaviņas «Sakstagola pogosta vēsture», Marutas Skraučas «Vīļānu bazneīcas un klūstera vēsture leidž myusu dīnom» un Solvītas Dokānes «Bolvu Romas katōļu bazneīcas vēsture». S. Kļaviņa na tīkai īzsekōjuse Sakstagola pogosta kai administratīvas vīneības vēsturei, bet šū nūvodu īzeīmējuse kai taidū, kas Latgolai devis vysvairōk slovonu kultūras darbinīku sōcūt ar

Franci Trasumu, Jōnī Klīdzēju un beidzūt ar jaunōkōs paaudzes prīsterīm, zynōtnīkim, pedagogīm — šamā zīņā ar tū var sasaceņstīs vīneigi Naurānu — Rogovkas puse. S. Dokāne na tīkai īzsekōjuse Bolvu katōļu bazneīcas vēsturei, bet tōs garajā gaitā īpoši īzcālese prīsteri Ontonu Rimovīču, kurs beja arī īzcylys kūtēlnīks (ap 500 dorbu) un kura veidōjumi arī šudīņ rūtoj šū dīvnomu.

Vēļ atzeimejami taidi dorbi, kai I. Mičules «Katōļu religiskō darbeiba Rēzeknē 20. gs.», I. Runces «Rēzeknes un Rēzeknes rajona kultūrvēsturiskī objekti», V. Černenko «Latgolas keramīka», A. Komula «Kōrsovas nūvoda skūlu vēsture», I. Saules «Latgalīšu kultura un sabīdrīskōs dzeives atteīsteiba Pīterburgā un Latgolā pyrmyōs atmūdās laikā», R. Zvidres «Neolita krama bultu golu klasīfīkaceja Latvejā» un K. Krūmiņas «Neolita kaula bultu golu klasīfīkaceja Latvejā» — padejūs divu dorbu vadeitōja profesore Ilze Lōze uzteice autores un īteice stōtīs LU Vēstures fakultates magistraturā, lai dīnōs kliutu par arheologu.

JŌNS ŽOGOTA, ZEMESSARDZES LATGOLAS 3. BRIGĀDES KOMANDĪRS DRUŠS DZIMTINES SORGS

Pagājuši septeni godi, kūr nūdybynōta Zemessardze, jei veikuse dažaidus uzdavumus, ari rubežu apsardzeibu, gon muitōšonu, bet ar šu godu stabili porejom uz Latvejas Republikas sauszemes spēkim — jau ar martu, leids ar tū funkcejas ari mainējušos. Zemessardze ir golvonais sauszemes karaspāks, kurā obligātu dīnastu veic jaunīši, kurs pīsadolēs ari Baļtejas mīra uzturēšonas pasōkumūs leids tam, ka vyss, kas īspējams sauszemes karaspākā, byus Zemessardzes pīnōkumūs.

Atseviški teik veidōti jyras un gaisa spēki, bet jīmūs dīnēs jau profesionāli.

Lai sovā laikā, var saceit, sōcem nu nulles, bet tagad vysmoz ar strēlniku irūčim vysī zemessorgi apbruņōti — tūs myusim piteik, tū paleidzeja ari dōvynōjums nu Amerikas Savīnōtājumu Vāļstem. Teik dūmōts ari par ekipējumu. Pošlaik atskaitējumi nu budžeta zemessardzei vēļ lūti mozi, lai pīlneigōk varātu nūdrūšynōtis. Izteikom kai var. Golvonais ir myusu

cylvāku apmōceibas, lai ir gotovi aizstōvēt sovu vāļsti. Apgyustam tū irūčus, kas ir myusu bruņōjumā, ari, jo kas nōk klēt, naguļ nūlyktovōs. Transports pa šim godim nūsālītōjis krītni vin, lai ari kotrā bataljonā var saskaitēt kaidas desmit automašynas — autobusi tipa «Latvija», ari UAZ, kas sasnāgušas krītnu vacumu, nadaudz lobōk ir ar «Folksvāgenim», kas kai humanitārō paleidzeiba sajimti nu Vōcejas, bet tys, kai soka, yudiņa pīlīns jyrūr. Tai ka plašōkim manevrim transporta napiteikūši un tys taidā stōvūklī, kai jōlīk daudz leidszēkļu, lai uzturātu.

Pyrms kaidim godim pīcim aizsōkusēs jaunsorgu kusteiba, tei ir dzeivōtpejeiga, tai ir nōkūtne. Ogrōk skūlōs beja militārō audzynōšona, tagad tōs vairs nav — šū rību aizpylāda jaunsorgu apmōceibas rūtōs, gon ari bataljonu štābūs, zemessorgi par tū nasajam nikaidu atleidszeibu, bet dorbu dora gūdprōteigi, un pēc īsākuma šī jaunīši jau nav vairs zālī jaunkarēivi, drūšōk un styngrōk veic

sovus pīnōkumus. Dīnastu šei kusteiba nav ar aizstōt, armejā jōsavuica un jōkolpoj kotram jaunīšam un tys jebkurā vāļsti ir gūda pīnōkums. Kotrai zemei vajadzēigi normali funkcionējuši bruņōti spēki, uz taidu sovaižōk skotōs ari kaimiņu zemes, pošim nav jōsakaunis par sevi. Pagaidam Latvejā tūmār storp trejom Baļtejas vāļstim pats vyszamōkais budžets militarajom vajadzēibom — 0,6%. Un cik ilgi, pēc myusu varas veiru dūmom, cylvākim jōtērej pošim sovi leidszēkli, lai uzturātu kaut kaidu aizsardzeibu. Tai vinā jaukā dīnā var gadeitūs, ka nav vairs kam aizstōvēt myusu zemi. Aizsardzeibas funkceja ir kotras vāļsts eksistēnces svareigōkō sastōvdaļa, bet pi myusim sanōk ūtraižōk. Nazynu, kas myusim byutu šūbreid, jo nabyutu taidas breivprōteigas organizacejas, kai Zemessardze, kaidi izavārtūs bruņōti spēki un pi kō byutu nūnōkuši.

Jaunsorgu kusteibu skūlōs kai obligātu nav ar īvīst, jo te jōir breivprōteibas principam. Var jaunsorgūs byut ari meitīnes, bet vyss jōsaskaņoj ar jūs vacōkim — taidas ir praseibas, bet par militarū apvuceibu jōdūmōj gon aizsardzeibas ministrejai, taipat izgleiteibas ministrejai, kas un kai, lai skūlōs tūmār atjaunōtu militarū apmōceibu. Tikai tys, ka vyss, kas byuvāts uz entuziasma pamatim, nav īlgstūs, kotram taidam īsokumam pamatā jōlīk ari kaidas ekonomiskas svyras, materials sagums. Pimārs tam jau ari poša Zemessardze — daudzī spējeigi darbiniki aizgōjuši uz rubežsorgim, strōdēt īkšlītu ministrejas sistemā, lels bezdorbs un cylvāki dūdas prūm, kur var kū nūpeļneit vysmoz iztykai.

Tagad Zemessardzē aizvīn vairōk īsastōjas ari daiļō dzymuma pōrstōves, jyrutas te na slykti un ari labi dorbojas, pi tam natrykst myusu sistemā uzdavumu, kas dreizōk pa spēkam sīvītem, na veirīsim, tai ka var atrast sev pīlītōjumu vāļsts lobā.

Mes bejom pīroduši, kai okupacejas armejā lels spēks beja politrukim — zemes sorgu vīneibōs taidi nav vajadzēigi, vīneigi strōdōjūt ar jaunū paaudzi, ari jaunajim obligatō karadīnastā pīldeitōjim jōvīst taida instituceja, kai kapelani, jo jaunū paaudze nav pīlneigi nūbrīduse, bīži ir

taidi momenti, kai jīm vajadzēiba ar kū parunōt, izsyudzēt kam sovas bādas. Kapelani byutu vajadzēigi tīši bataljonūs, bet te otkon pasacejas finanču jautōjums, lai ari vajadzēigi cylvāki atsarostūs. Pagaidam pa lelōkajai daļai štābi sasadorboj ar vītejus draudžu prāvestim un jī naatsoka paleidszeibu.

Pošlaik Latvejā ir brigades (kotrā nūvodā un Reigā), tōs sovukōrt dolēs bataljonūs, kas ir rajonūs, un rūtōs storp pogostim, izmaiņas šamā strukturā pagaidom nav paradzātas, skaitliskais sastōvs var augt. Par kaidom organizatoriskom izmaiņom voi uzlobōjumim Zemessardzē myusim ir gon sovas dūmas, bet pagaidom tōs vēļ nabyutu laiks izpaust, lai dūmōj ari augstōkō vadeiba — redzēs, kurs projekts byus lobōks. Myusim ir klasiskais variants, atbylstūs standartim — teritorialais princips, bataljonūs rūtās lelōkū tisu nūkomplektātas ar štātim. Traucej vīneigi varbyut tys, ka asom pīrubežā un daudzī zemessorgi aizit dīnēt uz rubeža, kur moksoj olgu — pi myusim tō nav, ōrryndas kaujīnīki nikaidu olgu nasajam. Rubežsorgi zemessorgus pījam lobprōt, jo ti ir pōrbaudeiti cylvāki, vysu kū jau ari prūt.

Nasaverūtīs ni uz kū, šymūs godūs Zemessardze augse par lobu golvas tisu, nūsastyprinōjusēs vairōk ari disciplīna — nav taidu pōrkōpumu, kai nazkoda, cylvāki teik vuicāti ari lykumdūšonā un tū daudz lobōk prūt pīlītēt sovā darbeibā. Dažūs mozajūs pogostūs nav sovu policejas pyl-nvarūtūs — cylvāki grīžas pi zemessorgim, tai kai jīm jōveic gon sovas tīšōs funkcejas, gon ari jōryupejas par kōrteibu. Bīži ir ari tai, kai vysupyrms grīžas pi zemessorga, jo tys jau sādžā ir pazeistamōks, vairōk iradzāts, nakai policists. Lela nūzeime tam, kai daudz ōtrōkā laikā zemessorgi var sasapuleitīs ari lelōkom operacejom, jūs ir vairōk, kotrs zyna, kur atrūdams tys voi cyts zemessorgs. Jī nazāloj ni sovu laiku, ni leidszēklus.

Lykumā par Zemessardzi uszvārti četri golvonī uzdavumi, pi kurim ari strōdōjom — īsaištom LR pīlšūņus vāļsts aizsardzeibā un sabīdriskōs kōrteibas nūdrūšynōšonā, nūdrūšynōjam sovu strukturvīneibu kaujas un mobilizacejas gataveibu, veicam

pretilykōšonu sovas strukturas itvortūs, zemessorgu tīsiskū un militārū sagatavōšonu uzdavumu izpīldei un catūrtais — pīsadolmēs vāļsts tīsiskōs kōrteibas nūdrūšynōšonā lykumā paradzātājūs aspektūs, paleidzom personom, īstōdem, uzjāmumim un organizacejom jūs tīseibu realizacejā un ar lykumu nūsaceitūs pīnōkumu pīldeišonā.

Runojūt par plānim, varu saceit, kai tū leli, bet na vīnmār realizējami, koč voi tūs pošu finanču dēļ. Pādejus godūs brigades štābs vairōkas reizes mainējis dislokacejas vītu, tagad asom vēsturiskā ceļtnē — Latvejas armejas Rēzeknes 9. kōjnīku pulka bejušajā izvītōjumā. Ceram, kai nu šejīnes tōļōk vairs napōrceļs, jo šōs telpas pīlšāta myusim nūdavuse uz 99 godim. Cik īspējams, ceņšomēs turpynōt ari šō pulka tradicejas. Sōcūt ar 1995. godu vāļsts naatkareibas proklamēšonas dīnā reikojam zemessorgu parōdes pi Mōras pīminekļa. Tai kai šōs ākas ir vacas, nūsālītōjušōs, to sōcem tōs remontēt, sakūpt — ar remontim nanūsadorbōjōs Krīvejas armejas daļa, kura te beja dislocējusēs leids 1990. godam, seviški kazarmēs, kuras caltas ap 1890. godu. Štāba telpas ir nu kūka un mōja calta kur to ap 1946. vai 1947. godu. Cik varom, tik dorom, lai šōs ākas nait būjā, ceram, kai nōkūtne Latgolas jaunīši te varēs pīldeit ari sovu obligatū militarū dīnastu. Vajadzēigi leli leidszēkli, lai vysu veiktu kai civilizātā armejā, kur karaveiri dzeivōj normalūs apstōklūs.

Te ir īspējas nūsadorbēt ar sportu, ir pateikamas vītas atpyutai, vēļ sasaglobōjušīs ari apstōdējumi. Kod īnōcem, par tū vysu sōcem ryupeitīs, lai saglobōtu sporta un iryndas mōceibu laukumus. Te sovā laikā vyss bejis pōrdūmōts tai, lai armejas daļa varātu veiksmēigi mōceitīs un dorbōtīs, vajadzēibas gadējumā ari uzstōtīs, pīvasts dzeļzeļa atzorojums, kurs liti nūder ari apgōdei. Myusim, kai tagadejim mantīnikim, kurim ari pošim tys vyss ir vajadzēigs, jōgōdōj par gyvuma saglobōšonu un efektēigu izmontōšonu. Ipošs uzdavums ir vāļsts proklamēšonas 80. gadadīnas sagaideišona, par kuru jau intensīvi dūmōjam un gatavojamēs, lai īspējami pīlneigōk varātu parōdeit, kas myusim ir un kū varom, kū prūtom.

LEOPOLDS ZUNDA, LZS CENTRALŌS VĀLDES LŪCEKLIS, LAUKSAIMNĪCEIBAS KOMISEJAS PĪKŠSĀDĀTŌJS

PĒC TAISNEJUMA PRINCIPA

Pasateicūt golvonūkōrt Zemniku Savīneibas aktīvai darbeibai vysūs varas leimīnūs, beidzūt izadevis panōkt, kai lauksaimnīceibas atteisteibai šūgod nu vāļsts budžeta īdaleiti 17 miljoni latu. Daudz tys voi moz, seikōk narunōsim, bet subsīdeju nūlykums īsazuc nūpītnas pōrdūmas. Šys vaicōjums beja ari vīns nu golvonajim, kū sēdē šō goda 6. majā asprīde LZS Lauksaimnīceibas komisēja. Apkūpojūt īsnāgtūs vairōk nakai 50 pīkšlykumus par īzmaiņom šymā nūlykumā, komisēja jūs sadalēja divēs grupōs: pyrmi, kas eistynojami jau 1998. goda ūtrajā pusē, un ūtri — kas jamami vārā, sastōdūt subsīdeju nūlykuma projektu 1999. godam.

Jau šymā godā eistynojamōs īzmaiņas ir:

- ◆ slaucamūs gūvu gonompulks selekcejai, īndīvuālš ražeibas kontrolei īdaleit navys Ls 0,5 mēnesī par gūvi, bet pōrraudzeibas īzdavumu segšonai Ls 2 par kotru;

- ◆ par sertificātōs šķirnes sāklas realizaceju graudaugim un kartupelim subsīdeju apjūmu nūteikt navys 26 Ls/t par SE un E sāklu, pyrmajam un ūtrajam ataudzējumim 16 Ls/t, bet attīceigi 60 un 40 latas.

- ◆ Gaļas ražōšonā paradzāts subsīdēt realizaceju nu gonompulkim ar vysmoz 100 nūbarojamim jaunlūpim, bet ar kū slyktōks zemniks, kurs audzēj vīnu vai desmit bullānus? Voi tei nav mozōkspējeigūs zemniku diskriminaceja? Tōpēc šys nūteikums atceļams voi īzmainoms.

- ◆ LZS Centralō vāļde un Centralō padūme akceptēja myusu komisējas īrūsynōtūs pīkšlykumus un nūlēme lyugt Zemkūpeibas ministreju tūs nakavejūtīs realizēt.

- ◆ Lelu naizpratni komisējas lūcekļš īsazucis fakts, kai īzmainēts gryudu audzātōju regionalōs īzleidszynōšonas fonds. Jo 1997. godā Latgolas rajoni, īskaitūt ari Olyuksnes, nu šō fonda saījeme 465,6 latas, to šūgod šym mērkam nav paradzāts ni santims. Subsīdejas uz 1 hektaru lauksaimnīceibā īzmontojamōs zemes pēc stōvūklā uz šō goda 15. aprēli beja:

Zemgale — 1,48,

Kūrzeme — 0,64,
Vydzeme — 0,60,
Latgola — 0,31 lats.

Leids ar tū Latgolas zemniks, kurs strōdoj nasaleidszynomi gryutōkūs apstōklūs, otkon atstōts pabārna lūmā.

Pīkšlykumi, kuros LZS Lauksaimnīceibas komisēja ar LZS Centralōs vāļdes un Centralōs padūmes akceptu lyudz Zemkūpeibas ministreju īstrōdēt nūlykuma projektā par vāļsts subsīdeju īzmontōšonu 1999. godā un tys veicams leids šō goda 1. augustam:

- ◆ pīškert leidszēklus melioracejas objektu nūbeigšonai, kai ari tūs, kas vacōki par 30 godim, rekonstrukcejai, lauku ceļu remontam;

- ◆ pīškert subsīdejas ražōšonas atteisteibai, jaunās tehnikas īgōdei un ari tod, jo tam īzmontōti pošu leidszēkli;

- ◆ zemes pērkšonai subsīdejas pīškert ari tīm, kuri īpīkšējus trejūs godūs apsaimnikōjuši lītōšonā nūdūtū voi nūmōtū zemi, atceļt praseibu par pērkētūs zemu nūrībežōšonūs ar īpašumā asūšom plateibom, samozynōt praseibu, kai pēc pērkšonas minimalajai plateibai jōir navys 30, bet 20 hektari;

- ◆ jaunlūpu īzaudzēšonai subsīdēt kotru realizātū dzeivniku ar dzeivmasu vērs 401 kilograma;

- ◆ palelynōt subsīdeju apjūmus natradīcionalūs lauksaimnīceibas nūzaru atteisteibai, lauksaimnīceibu studejūšūs jaunīšu atbolstam;

- ◆ pīškertōs subsīdejas par rajonim sadaleit proporcionāli lauksaimnīceibā īzmontojamōs zemes plateibai;

- ◆ cyti pīkšlykumi.

Lauksaimnīceibas atteisteibai nu vāļsts budžeta īdaleiti leidszēkli nav leli, bet šei nauda jōsadola pēc īspējas taisneigōk, lai ari mozais zemniks, kaidu Latvejā lelōkais vairums, varātu dzeivēt kod cik normali.

LZS Lauksaimnīceibas komisēja aīcynoj īsaceit pīkšlykumus nūlykuma projektam par vāļsts subsīdeju īzmontōšonu lauksaimnīceibas atteisteibai 1999. godā, īsnigt LZS birojā voi Lauksaimnīceibas komisėjai, tōlrūnis 246-63390, fakss — 246-62690.

LDP KANDIDEJ JŌNI KOROŠEVSKI

LR 7. Saeimas vēlēšonom Latgolas Demokrātiskō parteja īzvirzējuse nu Preiļu rajona LR Vāļsts ījāmumu dīnasta Finansu policejas pōrvāļdes vacōkū īzziņas īnspektoru Jōni Koroševski, partejas bīdru nu tōs pyrmsōkumim.

J. Koroševskis dzimis rēzeknīs, pēc Latvejas Lauksaimnīceibas akademējas absolvēšonas nūreikōts uz Preiļu rajonu un nu 1994. goda strōdēj LR Vāļsts ījāmumu dīnastā, precējīs, sīva Ilze strōdoj veikalā, meitas Liēna un Laura, dāls Jōns vuicōs Preiļu 1. pamatskūlā, gīmine apsaimnikoj 18 hektarus zemes.

Jōns Koroševskis (seniors) uzskota, kai par Latgolu nasaryupejas tai nīvīns cyts, kai latgališi poši, kai jys ir šō nūvoda patriots, kam sōpeigi nūsavērtīs, kai daudzī deputati, kuri nōk nu Latgolas, Saeimā pīmērst kū sūlējuši tōs lobā. Un ir tai, kai — cik tōļōk nu Reigas, par tik sasamozynoj īnvicejējas, dotacejas un vysys cyts.

LDP šūbreid byuteibā ir vīneigō, kam pa eitam ryup Latgolas liktīs un vysim leidszēklim ceņšas nūvoda dzeives leimīni pītyvynōt golvaspīlšātai.

Latgolas atteisteibā nūteicūšō ir infrastruktura, kurai jōir leidszvērteigai ar cytim nūvodim. Nav jōdiskutej, kam — Rzeknei voi Daugavpīlei byut par regiona centru, bet jōdūmōj par tū, kai atteistēt obas šōs myusu lelōkōs pīlšātas, apkōrt tōm, ari cytim lelōkim voi mozōkim centrim varēs atsateistēt, ari periferijom, tūs lauksaimnīceibai, uzjēmējdarbeibai, cytom tautsaimnīceibas nūzarem. Lobs atspērīns byutu pareiza nūdūklū politika, sovukōrt investori naudu īgūļdeis vin tod un tī, kur un kod redzēs strōdeigūs cylvākus un perspektīvas ražōtnes, lobus ceļus, īzgleitōtu tautu. Bezdorbu mozynōtu, sekmātu naudas pīplyudumu un tamleidszeigi ari celulōzes ryupneica, uzcalta Preiļu un Jākubpīļs rajonu sadyurā, kaidis ir vīns

nu projektim. Jo zemniki kliutu īzgleitōtōki, nabyutu ari aizaugušu lauku problemas, jūs zynōšonas sekmātu myusdīneigas lauksaimnīceibas atteisteibu. Ir tok zynoms, kai moza voi lela ražōšona daļu sovas peļņas atstōj vītā, kur atsarūn.

Naatjamama Latgolas kulturas sastōvdaļa ir jōs volūda, lai saglobōtu, jōvīca skūlōs. Vajadzēigi īzgleitōti cylvāki, tōlob augstōkō izgleiteiba daleji varātu byut ari pret moku — cylvāka atbīldeiba pīaug, jo jys kimā īgulda leidszēklus. Jōpaplašynoj īspējas lobu augstōkū izgleiteibu īgyut tepat Latgolā. Napīcīsama ari teritorialō reforma, kas radeitu spēceigus un patstōveigus pogostus.

Par padoramū, kai pōrlīcynōts J. Koroševskis, nav jōdūmōj tikai pyrms vēlēšonom, kotra dīna prosa kū jaunū un jōsōc ar kū navin mozōku, pa spēkam. LDP sponsorej latgaļu autoru

Nūbeigums 5. lpp.

Agrofirma «Tureiba», kas ir Preiļu rajonā, jūprūjom slovona ar sovīm šķirnes zyrgim, tei ir sirdslīta gon saimnīceibas vadeitōjim, gon pošam fermas saimīnikam Juram Astīčam (attālā). Šķirnes zyrgaudzātova te veidōjusēs vairōk nakai 30 godu garumā, sōkuse ar Latvejas braucamū šķirni, sasnādzūt lobus rezultatus gon sportā, gon dorbā. Nu 1989. goda pamata profils ir teiši sporta zyrgu audzēšona, īzmontojūt angļu teiršķirnes vaislinikus, kai ari importātus nu Vōcejas, Dānijas, Holandes, tymā skaitā ērzeli Rufs nu Oldenburgas, Mitjulandu nu Hanoveras, Nordeku nu Holšteinas un cytus. Rībeņūs tradīcionāli teik reikōtas sacēņēibas konkurā Leigū dīnas kausa (junī) un firmas kausa (augustā) īzceiņā.

Pēc J. Astīča īnīciatīvas īzstrōdōts dīvu dīnu pōrgōjīņa maršruts zyrgu mugorōs uz Madalānu pīlškolu azarainōkajā Preiļu nūvoda nūstyuri, uz Aglyunas svātīvitu.

INGUNA ZĪMELE, PREIĻU NŪVODA INFOR- MACĒJAS CENTRA VADEITĒJA

CELĒJUMS - NAATKĒRTOJAMS PĪDZEIVĒJUMS

Mes atsarūnamēs piļsātas poša centrā, nomā, kur izavitōjusēs arī dūme, tai ka kotram ir vīgli atrast — pretim bazneicai, bet tū jau redz nu tōlīnes. Golvonais myūsīm ir informacejas apkūpōšona par turisma iespējom gon Preiļu rajonā, gon vysā vaļstī, taipat ar šū godu vītejm pīdōvojam iespējas aizbraukt uz ōrzemem — Sūmeju, Zvidreju, Leitovu un Igauneju, Austreju, arī Sanktpīterburgu.

Pošlaik Preiļūs nav organizacejas, kas nūsadorbōtūs ar turismu, un myusu centram tys gūds ikustynōt vysu lītu. Mes, tāitod, asom turisma politikas veideitōji uz vītas, vyspōreigu tō atteisteibas problemu rysinōtōji. Rajona padūme nūsacējuse atteisteibas perspektivas un vīna nu prioritatem turisms.

Dūtājā breidī myusim vėl nav īpaši sagatavōtu bukletu, bet maršruti izstrōdōti, uzlykti uz ateviškōm lopom. Asom apkūpōjuši atpytas iespējas. Myusim ir interesants pīdōvōjums, kas saistōs ar turismu: vysus Latvejas īdzeivōtōjus aicynojam picu dīnu pōrgōjīni pa Latgolu uz zyrgim, kurā itylpst gon apmōceiba turētis sadlūs, gon arī pajuga, na tikai mašīnas, kai pīrosts, vadeišona.

Nōkušō goda februārī tiks izlaists apvīnōtais Latgolas buklets turistim, jīmā vītu atrass arī daudz Preiļu maršruti. Vysvairōk tūmys ītvarta Aglyuna. Mes vėl moz asom popularizējuši un cylvāki arī nazyna, ka ap Aglyunu ir ļūti daudz skaistu un vēturisku vītu, izjamūt baziliku — tū īpoši grībom parōdeit un pastreipōt. Vīns nu maršrutim īt pa Dubnas upi ar laivom, Leivōnu pusē, kurā ir Jersikas piļskolns un interesanta izziņas, ainovu taka, sōksts veidōt. Prūtams, īkļauts arī Jasmuižas muzejs un vītas ap Aizkaļni. Arī cytas naatkōrtojami skaistas ainovas, kū tyvōk naraksturōšu, bet kas ir

parōdeišonas myusu nūvoda apmaklōtōjim vārtas.

Dūmojam arī par interešu maršrutim, kurūs ir gon sakralais, gon jaunišu, gon atpyutas vītas, pōrgōjīni pa vēsturiskōm takom, daudz cytu. Tim pošlaik vėl nav galeigūs variantu, teik precizāti, plynveidōti. Daudz strōdojam ar skūlom, kuras zvona un prosa, lai sagatavojom jōm pītyvynōtus maršrutus un jamūt vārā arī jūs intereses. Dūmojam par jaunūs gidu apvūceišonu, taipat sovas apmōceibas paradzātas tim, kuri uzjims sovōs mōjōs, atpyutas bāzēs. Ir myusim taidas saimnīceibas, kuras gotovas uzjimt turistus — «Raipole» Aizkaļnes pogostā, kur saimnikoj Jōņs Teilāns, «Vingri» Rūžkolnu pogostā, Ontona Andžāna Aglyunā, gimines mōja pi Kategrades azara, kura pārņ ar uzjimtūs visu skaitu beja pirmajā vītā, uzvarātōja asociacējā «Lauku ceļōtōjs» un pi tam jau ūtru reizi pēc kōrtas. Taipat Cakulu gimines mōja Aglyunā, kur uzjam pīteikami daudz turistu un kur patīšam uzskota, ka turisms ir biznes. Vairōkas mōjas šūgod sōc strōdōt Rībeņu pogostā, vėl divas Aglyunā — Janinas Streikes un Jaseviča. Pīdōvōjums kotru godu ļūti aug, bet pīprasējums tūmār vėl trejs reizes augstōks. Sōcam runōt par kvalitāti, kas ir ļūti svareigi.

Aicynojam vysus atbaļsteit myusu ceņtīņus nasaverūtis uz tū, ka leidz šam vysu laiku beja tepeņce turismu uzskateit par kū to nanūzeimeigu, sok, kai mes varam atsaļaut rōdeit sovus laukus... Tūmār nūvārōts, ka turysti daudz mozōk interesejas par Kūrzemi voi Zemgali, bet lobprōtōk brauc uz šejīni. Arī myusim ir pīteikama informaceja par cytim nūvodim, tai ka var grīztis un sajmīt vajadzēigōs atbīldes. Navarātu saceit, ka turisma centrs ir kaida izradzātūs organizaceja — te gaideiti vysī, mes varam organizēt ceļōjumus arī uz cytim nūvodim un informēt par vysu, kas jīmūs interesants. Kotrs uz pōrs dīnom var aizbraukt uz Kūrzemi un cytur, jo ir vēlēšonōs — dūdām taidu iespēju.

Attālā: I. Zīmele sovā dorba kabinetā.

A. MEŽMAĻA foto

KANDIDEJ JŌNI KOROŠEVSKI

grōmotu izdūšonu, bet laika gaitā nav jōsabeistas arī nu kō lelōka, apjūmeigōka, pīmāram, konfereņu reikōšonas, nūvoda kulturas darbiniku pīmīņas izpētes un īmyužnōšonas. Saeimā politikim vysapyrms jōsaceinōs pret cylvāku nabadzeību kai materialā, tai arī goreigā plōksnēs. Tūmys pošūs Preiļūs mozās olgas, nalelas arī nūdūkļu summas, lels bezdorbs, tys tai arī cytōs mozōs piļsātōs. Bet na jau myusu saceits, ka jo nabadzeigōka tauta, jo nabogōka vaļsts, un tys ir tīsa. Nūdūkļu politikai jōir taidai, lai kotram jūs moksōtōjam byutu īntereiseiteiba na mōneitis ar vaļstī, bet vysu kōrtōt gūdeigi, jōzyna arī kotram, kur palik un kaidim mērkim teik tārāts kotrs jūs īmoksōtais lats.

Taidas ir myusu kandidata J. Koroševska nūstōdnes un pōrlīceiba, nu tōs jys naatsasaceišs, tōlob Latgolas cylvākim sovi bolsi jōnūdūd par jū LR 7. Saeimas vēlēšonōs!

LDP VAĻDE

FRANCIS ŪSĀNS NULLE PROFILĀ UN CYTI

Pārņ iznōce muna aforismu grōmateņa «Nulle profilā», tagad strōdoju LZS laikrokstā «Brīvā Zeme», kurā jaunus aforismus publicēj nalelā nūdaļā «Nūkrišni». Tū uzraksteiti naseņ, «vacōkam» ir kaidi pōrs godi un, īspējams, ka sasakrōsīs jūs tik, ka iznōks jauns krōjumeņš, tys varātu varbyut pat nōkamgod. Pī pirmōs paleidzēja kaida nu bankom, bet pošlaik vėl naasu atradis sponsoru jaunam izdavumam. Ceru, ka tū sekmēs arī īnōkumi nu pyrmōs grōmateņas. Nūsaukums varbyut paliks arī taidas kai šai rubrikai — «Nūkryšni».

Asu dzimis Viļānu pusē, 1938. godā, tū pagōja arī pyrmī bērneibas godi. Kaut kur pīcdasmytūs godu sōkumā pōrsacēļūs uz Reigu, kur beidzu Politiskū institutu. Vyss myužs pagōjis ražōšonā dažaidōs organizacejōs, pošlaik maņ ir sova elektromontažas firma, kurā asu dybynōtōjs un direktors.

PĪTERS GLEIZDĀNS PAVASARA DZEJA BĀRNIM

Upeites Kulturvētures muzejs (Skilbānu pogosts) sadarbēibā ar Latgolas Demokratiskōs partejas valdī jaunajam laseitōjam sagatavōjuši pavasareivu pōrsteigumu — laiduši klajā nūvoda populara dzejnīka, Latvejas Rakstnīku savīneibas bīdra Ontona Slišana dzeju bārnim krōsojamā grōmotā «Rūtaļa». Uzraksteita latvišu volūdā, pīteikami lobā profesionalā leimenī un pi laseitōja īt ar estetisku asameibu kai autora īcarātō godalaidu dzejļu cykla trešo burtneica. Atšķireibā nu īpriķšejom («Par godskōrtu Jōneits nōce» un «Zīmēši») šei ir lauku bārnū atklōsmei, sižeta un mōkslinīcyškōs izteiksmes padzilinōšonai pīlītōj saleidzinošonas nu latvišu teikom un kulturvēstures sakareibas.

TIKSIMĒS «RŪTAĻĀ»

O. Slišana literārī varīni te stōsta par dzymtōs zemes pavasara izjyutom. Profesionalōs orientacejas dzejnikam tyvas, arī prōts nasatīcas uz detaļu seiku poetizēšonu, dreizōk jau uz bārna pōrgaļveigū un reizē arī nūpītnū redzējumu. Lauku dāls uz nabādū svīļpōdams «kai čygonzāns» jōj saamu zīmēļbrāža mugorā, ar rōnim maudojas līvu krostā, teikās ar Zīmēļzemu trolim un Baļtejas rūkim, īsavylynojas slāvu bylinōs un īpyuš Karpatu trembitā «ka atskaņ Alpūs ī Pirenejūs», gūzejas Vudusjyuras solōs, jam spēku

LAURA RANCĀNE, PREIĻU 1. PAMATSKŪLAS 5. KLĀSE

VIRUSS

Beja vėl agrs, bet Džons jau pasamūdīs. Apsavērēs vysapleik un nūsapyutēs: tys tūmār beja sapyns! Īnōce Izabella, īsasaucēs:

— Kai tu vari gulēt, kod ir Zīmasvātki?

Džons pīlēce kōjōs un īsadrōzēs ūtrajā ustobā. Nabeja gon sapyns — zam egleites gulēja dators!

Īpriķšējā dīnā jys brauce pi vacmotis, kod atsagrize, beja tik vāls, ka tyuleņ vajadzēja īt gulēt. Niu montu stīpe uz sovu ustobu. Pēc dōvonas īsaiņōšonas te beja taidas cītūksnis, ka mōjīniki beidōs pīit tyvumā, nīvinam nabeja vēlēšonōs, lai uz golvas uzkreit kaida kaste.

Pyrmajōs dīnōs Džonu navarēja atraut nu datora, arī pēc mēnešim un vėl goda jys beja tam kai pīaudzīs, bet ūtrajā jau vairs uz tō pusi nasavērēs... Tūtīs niu pi jō beja stōjusēs Izabella, spēlējōs gondreizē kotru dīnu...

Reiz kaidā sastīnā Džons padzērda mōsas satrauktū bolsu, aizskrēja pi jōs otrōk nakai parosti.

— Skotīs, Džō! Datorā īsavīsīs viruss! — jei vaimanōja.

— Kas? — īsasauce Džons, kurs pēski beja aizmērsīs vysus kodus.

Izabella uz lobu laimi spaidēja tausteņus. Te naz nu kurīnes uz ekrana pasarōdējōs lels virpuļs, īzspruka

griku Spartā un īzapyņoj jaunū Atlantīdu (3. lpp. «Eiropa»).

Filozofiskōs pōrdmōs dzymst atziņa, ka rūtaļā bārnī «vysapkōrt Zemeslūdei jūž Lielvārdes jūstū».

LABI KŪPTS TĀLS

Grōmotas literarajam varūnam mīlesteiba nōk «ar zyļajom vyzbulem» un vėl ar skaistu, naatpazeitu mērkī «grīmusōs pilis nu zemes paceļt». Tū paveikt nav vīgli, ir breizi, kod vīneigi klauseitōji palik ceļa putekli un ceļmōlōs nūzōgātūs (nūzōgtūs) kūku calmi. Bet poloj smīkli, atjauteiba un cylvāka cīneigs dorbs, ir kaimiņa tāls kai dzeives skūlas profesors, kurs bez skaudeibas nūsaver un pricojas par varūngaitas uzscōēju. Vacōku kūpts un labi barōts literarais tāls vėl tikai tyvojas dzeives vērtēibu izpratnei, ar kurom sōcas latvišu mentalitate.

«Rūtaļas» kūpdūmā golvonais ir optimistiskais un tei ir bārna dvēsele, kam pīdar vyss pasaulis, na tikai tei daļa, kas radzama pa atslāgas caurumu. Sirds jīm atvārtam pasaulim, vysim vējim, putnu dzīsmem un saules storu myrdzumam.

TEV, LASEITŌJ!

Varbyut vėl naasi J. Anmaņa Bārnū fantazejas akademējas voi A. Kūkoja Dzejas skūlas klauseitōjs, naasi apjautis, ka klīvis mūzu skūlas luteklis, vāri īzmēģinōt spējas krōsu prīcā un pabyut grōmotas pīdōvōtajā burveibā. Jem krōsas kaidas ir pi rūkas — mōjōs, skūlas sūmā: kreiteņus, yudiņa krōsas, zeimūļus, flomasterus, un īzkrōsoj

laukā, satvēre obus bārnus un, kai nikō nabejis, pazuda atpakaļ ekrānā. Brōļs ar mōsu juta, ka jī vairs nav dzeivūkli, bet kur to cytur. Dreizē aptvēre, ka tīši datorā! Gluži natycami, bet tei beja patiseiba. Tyvōjōs nakts un jīm beja vajadzēigs patvārumis. Izarōdējōs, ka vysas mōjas aizjīntas, tikai vīna nā, bet jei beja škeiba un greiza, ar īzlauztom durovom... Jī tū pazyna: taidu beja poši uzzeimējuši. Kod zeimēja — smējōs, kyrcynōjōs un zeimēja vėl škeibōk. Tagad tū nūžalōja. Tūmār patvārumis beja atrosts, lai arī kaidas.

Te jī pavadēja divas nedeļas, daudz kū uzzyņōja par virusu, daudz vairōk, nakai tī, kuri palykuši tī — ōrpusē, kuri dzeivōja sovōs mōjōs — pilis. Džons, zynkōreibas dzeits, aizamaļdējōs leidz kaidam plotam lūgam un kū jys īraudzēja: viruss nasaimnikōja vīns! Pareizōk sokūt, te beja vasala jūs kompanēja. Nu taida skota pōrsabeidis īmuka kryumūs...

...Pa tū laiku vacōki, bādōdami, ka bārnim nav kur spēlētis, beja pasaukuši arī meistarū datora salobōšonai. Jys pamanēja nalaimi, īvadēja pretvirusu programmu, kura dezīficēja procesorus, saveide kōrteibā sarežgeitū datora pasauli. Kaidas cyts vyrpuļs bārnus īznese atpakaļ dzeivūkli — nīvīns pat napamanēja, kas vyss te beja nūticis...

Nu tō laika Džons un izabella īsavuicējōs kōrteigi strōdōt un uz datora ekrana zeimēt gleitas, taisnas mōjas... Varbyut jī klīus par arhitektim.

vysu — zvaneņus, kuri transformējas buru laivā voi mašīnas styuri, pulkstīni voi zvaigznē, zūbrotā... Varbyut, aizarōvīs rūtaļā, varēsī kōpt helikopterā un laistīs pi Turaidas rūzes. Pāprosi draugam, kaidā krōsā ir saule, kod Eiropa atspulgoj plaukstōs... Un tai vysu laiku. Jo kaida krōsa paliks vėl pōri, īkljō jū gulbūs (6. lpp.), bet jo pītryuks — lai palik bolti, ar jīm tod ceļīs leidz Mēnešam, uz kura molas sēd jauneklīs un nūsaverās tovūs krōsu salykumūs. Bet varbyut ka tev napaiteik nī laseit, nī krōsōt, tod vysmoz pasaver uz lauvu vōka pādejā loppuse...

Uz tikšonūs «Rūtaļā»!

Attālā: vīna nu grōmotas loppusem ar autora draudzeigu šaržu.

VIKTORS TROJANOVSKIS SPUREKLI

Pī myusim vairs tikpat kai nīkas napalik lātōks, jo nu vīneigi deputatu un vaļdeibas veiru sūļējumi tautai.

Ministrī nōk un īt, nakōrteibas palik.

Dažs lobprōt byutu sovas tautas draugs, bet omots naļau.

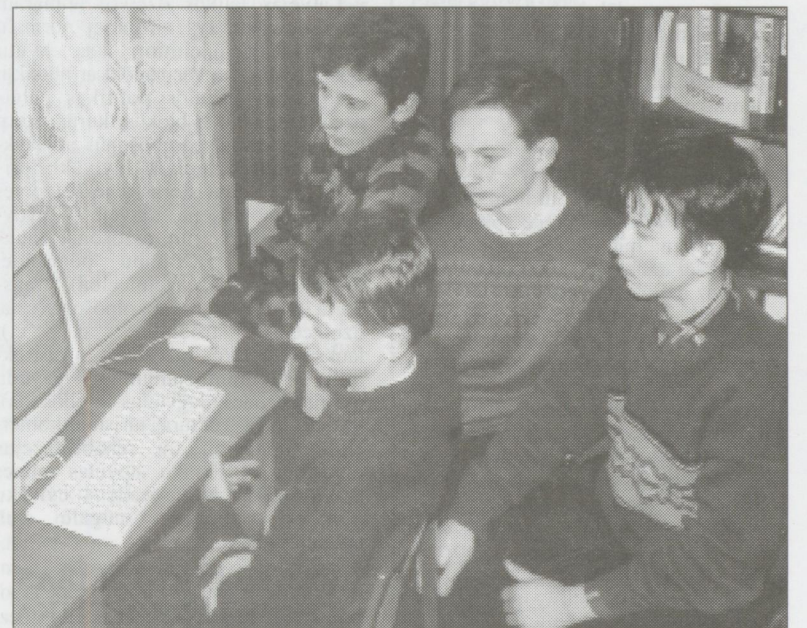
Kai lai turpyņoj īt uz prīšku, jo nanūdybyņoj kaidu jaunū parteju, bidreibu voi komiteju.

Vārōjūt nūteikūšū, tai vin šķit, ka pastōv kaida paslapyna instançe, kas tautai izdūmoj aizvin jaunus un rafīnātōkus nūdūkļus, cenu un tarifu paaugstynōjumus, iluzoram leidzsvoram gon teik pīmasts olgom un pensejom pa kaidam nīka latam.

Nu Latvejas sevi naatdalēja — kas pīdar tai, tys arī jō īpašums.

Nav prōteigi kaidam spices veiram pōrmest, ka bejis kompartējas bīdrs — kai lai cytaižōk tyktu pi varas? Jautōjums ir cyts: kamdēļ jei tam vajadzēiga — lai kolpōtu Latvejai, voi raustu lobumus sev?

Mežu ministrs? Kam tys taidas, dreizē tok zaļō rūta Latvejā īzuss!

Daudz interesantu aizsōkumu, na mozums arī līdereiga veikuma Ludzas Bārnū un jaunišu centrā, voi «Nameņā», kai jū te mīleigi sauc — par tīm vėl na reizē stōteisim «Zemturī». Vīna grupa jaunūs piļsētīku pīsavārsūsīs «nameņa» periodiskō izdavuma laišonai klajā — intereants un dereigs dorbs veidōt sovas īstōdes hroniku. Jūs reiceibā ir dators, printers, pavairošonas tehnika.

1. turpynojums

Izejūt nu lauksaimniecības atteistības leimīņa 1990. godā un ekstrapolējot parametru dinamiku leidz progresējamā perioda beigom (metode seikok raksturōta nateik) nōkam pi sacynōjuma, ka lauksaimnieciba ikšējō tērga vajadzības spējeiga segt (pijimt ari naturalō satura asameibu) 85—90% apmārā, kura itilpeības aprēkšins bolstōs uz idzeivōtōju skaita prognozi un zynōtiski pamatōtom normom. 10—13% vajadzību sagtu preču imports, kuras Latvejā naražoj (riss, griki, prosa, augli), voi ari nav izdeveigi tū dareit (agrī dōrzeni) pi tagadejīm gāzes tarifim. Daļu produkcijas eksportātū, ikšējō un ōrējō tērga attieciības byutu apmāram 75—80, 20—25, lauksaimniecības ražōjumu tērga bilance — ar aktīvu saldo.

Latvejai pastōv zynoma ispēja ifiltrētis atsevišķūs pasauļa agrarō tērga segmentūs. Jōsaorientējas uz pamatprodukcijas atsevišķim sortimenta veidim, piemāram, pīna produktim, kuri satur mozōk tauku, bet golvonūkōrt ūlboltumvilas un laktozi (ibyzyntōs vōjpīns, vōjpīna pulvers, Cēderas sirs), gaļas produktim — tradicionālā tehnoloģeja mōjōs žōvātas cyuku dasas, lellūpu gaļa eksportam uz semitu tautu zemem (kaušonas tehnoloģeja sveša latvišu mentalitatei) utt. Jōpaplāšņoj eksporta ģeografēja (Norveģeja, Pireneju pussola, Tyvi Austrumi, atsevišķas jaunatteisteības zemes, sevišķi Zambēja) u. c. Jōapgyust «mikronišas» — nalelas preču partijas teritoriālā šaurā tērgā, bet stabils un inesejgs nūits (daudzi aitkūpeības izstrōdōjumi — vylnas ražōjumi, kažuķi, marināta gaļa šašlykoms, zornas, lanolīns, hipofīzes hormons, gotovī lynu izstrōdōjumi, spali, čimyni, kaņepu svists, cidonejas, skōbī ķirši, ūpines, skōbī kōpusti (Vōcejai), zōļu tējas utt.).

Dažas lauksaimniecības atteisteības tendēncēs varim prognozēt, kritiski izvērtējūt pasaulja pīredzi.

Lauksaimniecība atsateistōs lēnōk, nakai cytas nūzares, tōpēc tōs īpatsvōrs jūs strukturā konsekvēnti pazamynojas. Ekonomiski vōji atteisteitō valstīs lauksaimniecībā nōdarbynōta lelkōk idzeivōtōju daļa, tei dūd pusi un vairōk nu ikšzemes produkta, bet ekonomiski atteisteitōs — 3—5% un apmāram taida pat ir nūdarbynōtūs daļa. Škitams paradokss — pirmajā valstu grupā iztykas minimūms zams un pōrtyku pōrsvōrā īvad, ūtrajā — augsts un tū īvad. Izskīrīšais nav vys nūdarbynōtūs skaits, bet jūs dorba ražēigūms. Latvejā lauksaimniecībā nūdarbynōti 15—17%.

Lauksaimniecības īpatsvōra sasamozyntōnōs izskaidroj ekonomikas zynōtnē pazeistamais Engla lykums par ģimines budžeta izmaiņas lykumsakareibom: jo pīaug inōkumu daļa — izdavumi pōrtykai absolūtī pasalelynoj, lai ari pasalelyntōnōs temps kreit, bet relatīvi, tys ir, pōrtykas daļa patēriņa fondā, sasamozynoj. Tys nūzeimej, ka straujōk pīaug cytu preču un pakolpōjumu patēriņš. Analogi mainōs ari tautsaimniecības nūzaru struktura.

Ļūti informatīvs rōdeitōjs ir pōrtykas īpatsvōrs patēriņa fondā — industriālī atteisteitājōs valstīs tys apmāram 15—20%, Latvejā sastōda 70—75%, kas jōatzeist par ōrkōrteigi augstu un licynoj par ļūti zamu dzeives leimīni augstūs cenu dēļ, saleidzynōjumā ar inōkumim. Mozumtērdzniecības preču aprgrūzējuma strukturā pōrtykas preču īpatsvōrs zamōks, jo naitver naturalajā saimniecībā ražōtūs produktus. Pōrtykas sadōrdzynōšana ģimines budžetā un patēriņa fondā ļūti byutiski itekmeji cenu indeksa vyspōrējū pīaugumū. Sevišķi draudūša šamā nūzeimē ir pōrtykas preču aplikšona ar aprgrūzējuma nūdūkli 18% apjūmā, kas lelai daļai tautas nūzeimej plotu kōpīni lejup uz dziļōku nabadzeibu.

Pōrtykas augstais īpatsvōrs patēriņa fondā un mozumtērdzniecības aprgrūzējuma roda iluzeju par lelu pōrtykas pīprasējumu, bet byuteibā nūteik preteji — 70% pōrtykas īpatsvōrs nūzeimej veģeteiņonū uz bōda rubeža un sabrukušu tērgu (matematiski nav tīk svorejgs procentu skaits, cik jūs absolūtāis svors).

LZS, tōs deputati vōldūšajā koalīcijā un ministru valdeibā deklarē uzdavumu radeit konkurencēs spējeigu zemniku kōrtu, kura nūdrūšynōtū lauksaimniecības stabili augšupeju — uz tagadejō agrarōs politikas fona tys vairōk gon izaklausa pēc demagoģejas. Problema ir sekojūša: Latvejā lauksaimniecībā nūdarbynōti 16—17% strōdōjūšūs, industriālī atteisteitōs valstīs, kai jau saicēis, 2—3%, tōdēļ golvonais uzdavums asūt ar mōksleigi

radeita konkurencēs mehānisma paleidzeibu pispist bankrotēt «likōs» zemniku saimniecības, lai lauksaimniecībā palyktu tikai šī 2—3 procenti strōdōjūšūs kūpskaita. Šū procesu veicynōtu selektīva izradzātūs zemniku saimniecību subsīdēšana. Taidis mehānisms nav pijamams nu Latvejas interesēm atbilstūšas agrarōs politikas. Jōnūskīr divi konkurencēs tīpi, vins nu kurim ir jo zemniks konkurej ar ūtru, ražōjūt sovstarpeji konkurejūšu produkciju un jūs starta pozicejas ir apmāram vīnādas — tys teišam vīrza ražōšonā un atlosa spējeigōkūs, ūtrs — ekonomiskas rubežu aizsardzeības tīkpat kai nav, legali un nalegali Latvejas tēgā īplyust ōrzemu preces, kas ir lātōkas un tōdēļ ar tōm navar konkurēt vītejais ražōtōjs un na tōdēļ, ka strōdōtu slyktōk (ir ari tys, bet na par tū te runa), bet tōdēļ, ka aizrubežas ražōtōjs teik deveigi subsīdāts (na vīnmār tīšōs pīmoksas

E. GRINOVSKIS

KRĪZE UN ATTEISTEĪBAS PROGNOZE

veidā), kamer Latvejas ražōtōjam subsīdejas līgtas voi ari ir daudz skūpōkas. Rubežu atvārteiba mōksleigi uztru Latvejas zemnikam graujūšu konkurencēs režīmu un tōs mērķis nav spējeigōkūs atlase, bet lauksaimniecības kai nūzares un zemnika kai socialas figūras izzycynōšana.

Dīvaina ir «LC» nūstōdne: subsīdēt tikai konkurencēs spējeigas saimniecības. Škit, valsts teišam ar subsīdejom nadreikst uztrēt «pī dzeiveības» namōkuleigi vadeitas saimniecības, bet kas nūteiks konkurencēs spējeigōs, kaidi tūs atlases kriterīji — par tū šōs partējas programmas materiālī klusej. Bet ekonomikas zynōtne pīrōda vīntūzeimeigi: konkurēt spējeigōs saimniecības atlosa tērgs un kai virzūšs faktors dūd pozitīvus rezultatus tod, jo attieciībā pret konkurejūšajīm subjektīm ōrējūs apstōkļu radeitī nūscējumi vysim vīnādi un sacēnseības iznōkumu nūsoka tikai prasme saimnikōt. Navar pīļaut, ka konkurēt spējeigas saimniecības a priori izrauga kabinetim, vodūtis nu subjektīvīm vērtējūmim.

Strīkti jōnūskīr divi, ar agrarōs telpas evoluceju saisteitī parametri: nūdarbynōtūs skaits lauksaimniecībā un taidu skaits laukūs. Tūs sasamozyntōnōs lauksaimniecībā ir vyspōrēja tautsaimniecības lykumsakareiba, kas eistynōs ari Latvejā — prognozējamō perioda beigōs par dažīm punktim pōrsnēgs analogu parametru atteisteitōkājōs pasaulja valstīs. Cytaižōk jōvērtēj nūdarbynōtūs skaits dinamika laukūs, kū daleji ar itekmeji lauksaimniecībā strōdōjūšūs dinamika, bet šai parōdeibai ir ari sova relatīva patstōveiba. Lauku idzeivōtōju skaitam sasamozyntūs zam 20% nu nacejas idzeivōtōju skaita sevi jau pīsoka urbanizacejas negacejas, vyspīrms pōrapdzeivōteības socialōs sekas lelpijsātōs (leidz «ydingolvai») fenomenam, kai, pīm., Ūrugvajā) un socialās vakums laukūs, kura sekas vyspīrms ir ražōšonas socialōs infrastrukturas nanūslēdze, ekspluatacejas un kapitalīguļdejumū sadōrdzynōšonōs, rēkinūt uz vīnu idzeivōtōju, komunikabilitates krisšona laukūs.

Latvejas laukūs dzeivōj apmāram 30% cylvāku, tys nūzeimej normalu urbanizacejas leimīni, kas byutu saglobojams, kū var panōkt ar nūdūkli kredīta un fiskalōs politikas paleidzeibu atteistīt 6 blokus, kurūs, storp cytu, atrostu nūsdorbōšonūs ari lauksaimniecībā izbreivātī cylvāki: primārōs ražōšonas svares objekti (zemes dzeiļu izmontōšana, Latvejā — byuvmateriālu īģive un ražōšana, lauksaimniecības ražōjumu pōrstōde, mezsaimniecība, zvejniecība), transporta infrastrukturas apkolpōšana (ceļa, dzelzceļa strōdnīku u. c.), lauksaimniciskōs ražōšonas infrastruktura (remontuzjāmumi, gryudu pyrmāpstrōde, dagveilas globōšana), socialō infrastruktura, turisma, komercialūs medeibu un rehabilitacejas industreja, pīlšētnīku atpyutas mītnes laukūs (Sūmejā nūscēitī 4 cylvāku ģimines nedeļas nūgalē un atvalīnōjumā).

LAUKSAIMNĪCĪBAS STRUKTURPOLITIKA

1994. godā lauksaimniecības lejupslēide vēļ turpynōjōs, I catūrksnī, saleidzynōjūt ar tū pošu laiku ipriķšējā godā, ražōšonas apjūms sasamozyntōjōs par apmāram catūrtū daļu un uzrōdēja paōtrinōjuma tendēnci. Gaļas ražōšana

saruka par 40%, apdraudāta beja četru nūzaru pastōvēšona: gryudu, lynu, cukurbīšu un pīna. Draudeiga prognoze beja cyukgaļas ražōšonā — importa gaļas īvadums tērga leidzsvōra cenu draudējā nūspīst zam konkurencēs leimīņa.

Latvejas lauksaimniecība jōatzeist kai potenciala pōrtykas ražōšonas nūzare eksportam, golvonī prognozes objekti ir:

1. Lauksaimniecības makrostruktura (augkūpeības un lūpkūpeības attieciības) byutiski nasamaineis, paliks tīpiska Eiropas regionam un bruto produkcēja storp augkūpeibu un lūpkūpeibu sasdaleis attieciībā 30—35% pret 65—70%, aprēkinūt tū ar tai sauktū uzjāmuma metodi, napabeigtas ražōšonas atkōrtotu iskaitī lūpkūpeības produktu vērtēibā.

2. Strategiski svareiga nūzare paliks gryudu ražōšana, tai vajadzēs pīļdeit substitutejas funkceju, tys ir, īvadumus

ratīvam pīdarūšs pōrstōdes uzjāmums un cyti, bet Zemkūpeības ministreja nadreikst atī nu zynomom organizatoriskom funkcejom. Uz zemnika un pasyuteitōja rēkina īsadeivōj storpniķi — īpošam analīzes objektam jōir zemnika daļai gola produktā. Leidz lykumeigam golam jōnūvad «maizes afera», kod patārātōjs mōksōja fantastiskus procentus, nu kurim zemnikam nikō natyka, bet storpniķu mafeja aktīvi īsaldzēs veikalu privatizacejā. Nakavejūtīs jōsavad kōrteibā zemes īpašniķu attieciības un tiseības — prētruna storp īpašniķu (lykumeigū mantīniķu) un faktiskū tōs lītōtōju, lai nanūteiktāis zemes statuss nakavātu ražōšonas organizaceju uz tōs. Napīcīšama jumta organizaceja, lai zemniks varātu uzastōtīs kai organizāts, vīnōts politīskis spēks.

AGRARŌ POLITIKA II

Zemes īpašuma attieciību teoretiskō

analīze un ōrzemu pīredzes izvērtējums nu tōs pīlītōšonas rubežu vidūklā Latvejā konstitucionalī jōnūstypriņoj, paradzūt privatū īpašumu kai naapšaubamu dominantī; valsts īpašumu, golvonūkōrt īzmeģinōjumu un mōceibu saimniecības, atsevišķūs gadējūmūs ari ražōjūšūs uzjāmumus, kuri jōivad naprivatizejamūs uzjāmumu registrā, bejušūs īpašniķu interesēs jōapmīrynoj ar kompensacejom, vērtspaperim (sertifikatu veidā); municipiālū — vītejūs pošvaldeibu (ōrzemēs tō afera pasaplašynojas, kas nūdrūšynoj nūdūklū lelkō īplysšonū vīteji budžetā un kuru vērtēj kai īpašuma attieciību demokratizacejas formu), kooperatīvūs — īpašniķi ir juridikas persūnas, statūsabīdeības, holdīnga veidi, sabīdriskōs bezpeļņas organizacejas.

Nivīna īpašuma forma nav absolūta tōs pastōvēšonas valstyskūs garanteju nūzeimē, ōrzemēs pastōv tīsiskis instituts «pīspīdu atsavynōšana ar kompensaceju», pīmāram, kod fermeram pīdarūšū zemi škārsoj transporta magistrales ceļnīceiba — tōs kompensaceja pōrsnēdz tērga cenu dūtājā regionā. Pasauļa praksē attieciību regulēšonā storp zemes īpašuma formom izslāgtas administratīvas metodes un selektīva fiskala politīka kaidai pusei par labu voi slyktu.

Praktiskī naizteik bez nūmas instituta, tys jōnūstypriņoj Satversmē, bet agrarajai politīkai jōir vērtēitai (ar indikativom metodejom) uz attieciību sferas sašaurīnōšonū, jo šōs attieciības, transformādamōs par interesēm, vōjinoj jūs darbeības intensitatī, sevišķi eisternās gadējūmūs un perioda beigōs, nastimulej intensifikaceju, «nūkrejoj» ražēigū agrarū kapitalu. Zemes īpašniķa tiseības naturā byutu jōatjaunoj gadējūmā, jo lykumeigais īpašniķis voi mantīnīks ir profesionali un psiholoģiskī spējejgs nūdrūšynōt efektēigu saimnikōšonū, preteji gadējūmā ar Zemes bankas storpniecību jōrealizej kompensēšona. Var vūicētīs nu Francejas pīredzes, kura radēja kompensacejas institutu attieciībā uz revolucejas laikā nalykumeigi atsavynōtū zemes īpašumu, bet restauracejas laikā eistynōja tikai gadējūmūs, kod atjaunōt naturā nabeja īspējams — Latvejai jōir na nūmnīku, bet zemniku valstei!

Jōroda mehānisms, kas izslāgtu najaušu cylvāku (byutu īpašniķi, bet na saimniķi) ikliūšonū īpašniķūs. Myus interesēj cytu zemu pīredze, kur tiseības klūt par zemes īpašniķu īgyust konkursa kōrteibā uz nūteiktu kriterēju (pazeimu) pamata — uzjēmējdarbeības plāns, pīredze dorba (profesionalōs sagatavēteības pakōpe), īzeļsme (vacōku nūsdorbōšonōs), izgleiteības leimīņš un virzīps, materiālais nūdrūšynōjums (voi sōks ar kredīta meklēšonū?), rakstura īpašības, nervu darbeības tīps. Pozitīva attīksme jōijam pret vēsturiskī pōrbaudātū daudz valstu pīredzi, kur pastōv juridiskī īrubežōjumi dālam montōt tāva saimniecību, jo jis naatblyst fermerā kriterējim. Femas liktīni na vīnmār uztic tērga konjunkturai, kura dorbōjas post factum, tū apstēidz ekonomiskūs procesus regulējūša lykumdūšona — šū zemi pōrdūd ar bankas storpniecību, mantīnīks naudu īgulda bankā voi vērtspaperūs un sajam inōkumus — tautsaimnicyskais izdeveigūms adekvats īpašuma tiseibu respekteinōnai.

Izdolomas saimniecības ar preču ražōšonas un naturalōs formas dominantem. Ģimines fermā ir dominejūšō lauku agrarajā strukturā, kur īpašniķs

un saimniķs vīnā personā, strōdōj pamatā ģimines lūcekli, olgōtī strōdnīki ir tikai sezonas dorbūs. Ar analītiskī konstruktīvōs metodes paleidzeibu un izmontōjūt Holandes pīredzi (uz Zeidera leičam atkarōtajōm zemem) aprēkinōts saimniecību optimalāis leļums pēc zemes plateības 40+10 ha. Latvejā šūbreid zemniku saimniecību videjais leļums 16—18 hektari. Uzskots, ka izdeivōs vysas, ir vaclai ceigs romantisms — konkurencēs telpa te ļūti plaša, tōs koeficientis pōrsnēdz 2 (40+10:16—18) un tys nūzeimej, ka tērga konkurencēs apstōkļūs var sasamozyntūs uz pusi prognozējamō perioda ītvōrtīs.

Mynātī saimniecību plateības parametri nūdrūšynoj: tehnoloģiskī — racionalu ražōšonas organizaceju, augu maiņas rotaceju, efektēigu mašynu sistēmas izmontōšonū, jo leidz voi aiz šō parametra sōcas voi beidzas mašīnu sistēmas kompleks, organizatorikī — eistynojas vālamō nūzaru kombinaceja pi pīteikami lela (ražoj preču produkcēju) ražōšonas apjūma kotrā, ekonomiskī — pi intensīvas ražōšonas īgyust peļņas masu, lai veiktu intensificējūšūs pasōkumus, integrālī — (dūmōta kai horizontala, kai vertikala) ražōšona saistōs ar pōrstōdī un tērgu kooperatīvūs formējumūs, socialī — ģimines fermu dominante dūd lelu zemniku skaitu, kas veidōj stabili vydušskīru laukūs (ari sabīdreibā) kai īpašniķu demokrātejas socialī bāzi.

Kapitalistiska tīpa privatsaimniecības, ražōšonas zynōtniska organizaceja, olgōta dorba izmontōšona vysu godu — prognozeju lānu jūs īpatsvōra pīaugumū. Nav pīļaujama statussabīdeibu mōksleiga ōrdeišona, jo spēj pastōvēt tērga atteicībōs pi vīnādiīm nūscējūmīm (pīļauju sōkuma stādējā zynomu prioritati zemniku saimniecībom kredītu saimjōnā, kamer sasnādz taidu pošu leimīni resursu potencialā uz strōdōjūšū) un respekteinūt jūs lūcekļū interesēs.

Paleigsaimniecības apsaimnikoj (nalelas) laukūs dzeivōjūši, bet lauksaimniecībā nastrōdōjūši, kurim tōs nav golvonais inōkumu olūts, tōm ir naturalis raksturs, sakari ar tērgu vōji, bet šei grupa raksturojas ar lelu stabilitati, kūpskaitā paliks dominejūšō, īpatsvōrs ražōšonā — daudz kōrt mozōks, bet preču produkcēja — simboliskis. Tagadejūs apstōkļūs pastōv napīcīšameiba tōs intensificēt.

Ģimines komercuzjāmums nu vyspōrējō tīpa uzjāmumim atsaskīr ar tū, kai jīmā komercattieciības sasavejas ar ģimines attieciībom un šōs formas izpēte pīredzē īspējama ōrzemēs, tei samārā sveša latviša mentalitatei, bet jo atsateistēšīs tērga attieciības, jōklīst par prognozēšonas objektu. Atributīvōs pazeimes: ģimines lūcekļa paja — daļa nu ģimines aktīvu vērtēības saldo kredītorā voi debitorā attieciiba pald, olgōta dorba attieciiba storp ģimines lūceklim, inōkumu sadale pēc goda bilāncēs nūslēģšonas, atblystūši akceju sabīdreības principim.

Ģimines komercuzjāmuma attieciību īdybynōšana laukūs varātu klūt par vīnu nu golvonajīm mozpulku kustēības uzdavumim.

Ari agrarajā tērgā jōatrūd racionala rubežskērtne storp pošregulejūšu uz atgrīzeniskas saites principa dybynōtu tērga mehānismu un valsts instituceju regulējūšu lūmu. Latvejā na mozums teoretikū un praktikū maksimalistū (Abolīņš, Kehris, Grostīņš, Zile), kas pādeja laikā principā nūlīdz kai totalitarisma recīdivu — šī cylvāki tērga ekonomikas uzstokūs dzeivōj pagōjūšajā godu simtenī.

Nivīnā valstī ar tradicionālu un atteisteitū tērga ekonomiku nav nairūbežōtas cenu spēles, lobōkais pīmārs te navys atsevišķas amerikāņu skūlas, kuras aizstōv banku un tērdzniecības kapitalu, kurom nakritiskī sekoj daudzī myusu funkcionari, bet Vōcejas vysumā radikalō socialō tērga ekonomikas doktrīna, kura teoretiskajā pamatōjumā (Rēpke, Reineke, Erhards) raksturojas ar šaidom atributivom pazeimem: atgrīzeniskas saites mehānisms, kas dūd starta informaceju tērga praseibom atblystūšai nūzaru strukturas un kvalitātes parametru veidōšanai konkurencēs apstōkļūs un nūdrūšynoj augstu vysu pūsmū efektīvatī; socialūs aizsorgmehānismu darbeiba, kuras regulej tīsiskas normas un kuras polarizacejas («Valsts — saimnikōjūšū subjektu arbitrs» — L. Erhards).

Nūbeigūms sekōs.

VIDŪKLI

VALDIS LAUSKIS, LDP PRIKŠSĀDĀTĒJS

ĪLĒGĒSIM KŪPEIGI

Īpazynūs ar «Jaunās Avīzes» 27. 04. publicētū Valda Artava rokstu «ĪlĒgēt tū, brīli latgališi», kura golvonais vodmotivs, drūši vin kai icarāts, beja taidis, ka cylvāku pyulis, aizstovūt latgaļu volūdu, ir voi nu atbolstis daudzim Latvejai naideigim spēkim, voi vērsšonōs pret Mōras piminēkli ikoltū dūmu «Vinōti Latvejai». Ar leideigū dūmu izklōstu asu sasaskōris ari cytōs reizēs, bet tagad pōrsteidze, ka tū izsoka cylvāks, kuram, jamūt vārā nūdzeivōtū godu skaitu, it kai vajadzātu pīmisti lelōkai dzeives gudreibai, voi, jamūt vārā nūsadorbōšonōs jūmu, saskotamam profesinalismam. Tōpēc dūmoju, ka napicīšams vēl un vēlreiz sabidreibā diskutēt par šim vaičōjumim, lai vysmoz jaunōs — izgleitōtis un dorbōtis gribuōšos paaudzes sajimtu maksimāli objektīvu informaceju. Na tikai Krīvejas un Boltkrīvejas pōrstōvi, kai min autors, apcerēja variantus, kai pretendēt uz

Latgolas zemi, drūši varom piminēt vysmoz Leitovas un Pūlejas pretenzejas.

Tūmār lyudzu vysus respekēt un cīneit tīši latgališu gribu, kura skaidri, napōrprūtami un vinnūzeimeigi izteikta 1917. goda Rēzeknes kongresā, kod kūpeigi ar Vydzemi un Kūrzeni tyka nūlamts veidōt nadolomu latvišu kūpeibu. Jōjam vārā ari, ka vairōkus godus leidz šam kongresam tīši latgališi beja tī, kuri, apmeklējūt Reigā latvišu sabidriskōs organizacejas, pōrlīcynōja pādejus par napicīšameibu apsavinōtis, lai saglobōtu latvīteibu.

Kongresā formulāta ari taida tūlaik un turpmōk byutiska līta, kai tautas kūpeiba, prūti, vysī lāmuma punkti sōcas ar vīnim un tīm pošim vōrdim «Mes, Latgolas latviši...» Dūmoju, ka ar vysu te pasaceitū ir piteikami, lai nīvinam nabyutu tiseibu latgališim pidvēt separatismu.

VIDŪKLI

Par volūdu. Latgolā, latvišim dzeivojūt nūškērti nu cytom latvišu apdzeivōtom zemem nu 18. godsymta sōkuma pastōvēja drukas dorbi, kurūs latgali rakstiski izsacējuši dūmas un pōrlīceibu sovā volūdā. Sasaskorūtis ar vairōkkōrtejiem drukas aizligumim nu zemes pōrvaldeitōjim, pīmāram, Krīvejas ivistū 1865.—1904. godam ilgūšu aizligumu vīnmār beja cylvāki, kuri isastōjōs par volūdas atteisteibu.

Bolstūtis uz sovom vērtēibom, latgališi ari nūdāvēja 1917. goda kongresu. Tyka fiksāti pamatprīncipi, uz kurim apsavīnōjōs Latvejas tauta un kurim gon tod, gon pusgodu vējōk, jau vysu Latvejas zemu pōrstōvu sanōksmē, pikrita Vydzemes un Kūrzesmes pōrstōvi ar vadeitōjim Z. Meirovicu un J. Zāliti prikšgolā. Prūti, Latgolai pōšvaldeibu lītōs, volūdā, skūlā, ticeibā, bazneicā beja garantātas tiseibas uz pošnūteikšonūs.

Dīmžāl, kai zynoms, pēc tam, pījamūt Satversmi, Pōrnūvodniki nu Latgolai dūmōtajom saisteibom atsasacējōs. Satversmē par vairōkom, ipriķš pōrrunōtom vērtēibom, tūstorp latgališu volūdu, natyka mynāts ni

VIDŪKLI

vōrds. Latgaļu volūdā sovā pastōvēšonā vīnmār beja nacionalōs pidareibas pamats, kū ari lūti precīzi apzynōjōs šōs zemes ikarōtōji.

Latgališim beja un ir sova volūda naatkareigi nu tō, pateik tys kaidam voi napateik. Latvejas tautai, leideigi kai tys ir Vōcejā, Norvegejā un cytōs valstīs, taidā kōrtā ir divas sovas volūdas literarōs formas, vīnai nu tōm gūds byut par valsts volūdu, bet par ūtru Latvejas tautai, jo jei pretende byut par kulturas tautu, ir jōpsaryupejas, lai jū navin saglobōtu, bet paleidzātu ari atteistēt.

Rokstā beja pīmynāts Ontons Slišāns, kurs isastōjas par latgaļu volūdas vīceicōnu skūlōs un lītōjumu praksē, uzskotu, ka roksta autors nav izdarējis tik, lai byutu cīneigs, Ontonu Slišānu nūsaucūt par eistynu latgaļu patriotu, šū daudzim svātū jēdzīni ilikt pēdeņōs.

1939. godā Rēzeknē, uzstōdūt Mōras pīminekli, latgališi, ikaļūt vōrds «Vinōti Latvejai», beja gūdeigi tod un gūdeigi tagad — vīnūteiba vasalumā paredz ari sovu vērtēibu (volūda, kultura) saglobōšonu.

ONTONS SLIŠĀNS

MAŅ SUOP

Maņ patīšam suop sirds, kod «Jaunajā Avīzē» losu plošū diskuseju par latgaļu volūdas sudīni i nuokūtnis izredzem. Teik lauzti osi uzskotu škāpi, teik reibynōtys draudu bungys, teik liti dubli viersā iz latgališu vysvātuokojumoj jytum. Cik tys vysy ir absurdi, kod latgaliskū — patīši latgaliskū mieginoj demagogiski nūmalnuot, nā — pat nūslauceit nu zemis vērsa.

Es pricojūs ar vysu sovu suopūši sirdi par tū, ka viel ir gorā stypri, kū pīruoda jūs roksti tymā pošā «Jaunajā Avīzē». Ir bīedeigi pīzeit, ka it jau caturtuo latgališu paaudze, kurai školuos navuica muotis volūdy i patīšas latgaļu viesturis. Nu, tūmār, na jau vysī latgališi palik par mankurtim, na jau vysī pakreit iz čyūlainuos seikstys, palikūt gulādami.

Žāl. Patīši žāl, ka leluokais vairums Latgolas vītejus avīžu nazalik ni zini par latgaļu volūdu. Kai pateikami, ka «Rēzeknes Vēstis» i «Latgales Laikā» vari laseit latgaliski. Es pricojūs, ka myusu «Zmeturs» turis, turis, zūbus sakūds, pīruodūt pasaulam, ka ir latgali i latgaļu volūda, ir latgaļu kultura.

Paļdis styprajim veirim — Ontonam Rancānam Preiļūs, Aļbertam Spogim Vuocējā, Juoņam Elķšņam Rēzeknē, kuri zidoj pādeju santimu, lai latgaliskuo prese nazustu. «Zemurs» ir tok pasauli vīneigais rupors dieļ latgališim, kuru nakomandēj partejis i kapitāls. Cik žāl, ka tuo viel nav saprotušs Saemys deputati nu Latgolys.

Cik žāl, ka Latgolys rajonu i pogostu pōšvaldeibys viel naizprūt «Zemtura», kai latgališu skaidruo bolsa, vierteibu i naabonej sovuos bibliotekuos i skoluos.

Gon jau. Laiks sovu pasaceis. Patīšys vierteibys nanūmierst, tuos var tik kai varmuocēigi iznycynuot. Voi tod myusu paaudze lai ir tei varmūka?

ANNA BABRE, PENSIONĀTA LATVIŠU VOLŪDAS SKŪLŌTŌJA

LATGAĻU LITERATURAI – CĪNEIGU ĪTĀRPU

Gribu runēt par latgaļu literarū volūdu. Maņ pateik Pītera Lōča irūsynōjums Saemai: «Tai ka obas volūdas ir latvišu, šū pantu lykumā varātu nūformulēt — augšlatvišu un lejaslatvišu literarō volūda ir valsts volūda. Taidā veidā vairōk byutu akcentāts latgaļu volūdas latvyskums un leidzīseiba pīlītōjumā, aizsardzeibā, kūpšonā, izpīļdeiti 1992. goda 5. novembra Eiropas Padūmes Volūdu hartas nūsacējumi regionalajom volūdōm — lyuk, pareizais sūjs uz izdeivōšonu!

Pat myusu Latgolas Mōras postamentā raksteits svātūlējums «Vinōti Latvejai». Mes — moza tauta, augšlatviši un lejaslatviši, bet vyslobokī irūči vysūs laikūs bejuši gora irūči un gora spēks: latvyskō dzeives zine, kultura, izgleiteiba, tradicejas, dzismas — tys vysy jōateista kūpeigim spēkim, lai varātu pastōvēt pasaulā naželeigajūs kristceļūs. Augšlatvišs (latgalis) byt byut lapns par sovu seņču nalūkamū raksturu, seikstumu, kas, leideigi symtgādeigam kūkam, kuru škāluši

zibini, sveši cērvī un vysī vēji, tūmār spēja uzplaukt atmiņas pavasarūs nu jauna. Tys — pasateicūt Mōras zemes karalines svēteibai, kas caur goreidznieibu saglobōja teiru kai skaidrolūtis — mōtes volūdu. Kur cytur jaunōtmei šudin dzērdēt šū skaidrūm, skaneigū, bogōtū volūdu kai vīneigi Dīvnomā. Kai teirs strautēņš nu skaidra olūta plyust dekana Pāvula Zeiles, J. E. veiskupa Jōņa Buļa, prīsteru Budzes, Ončuļa, Turloja, Šneveļa un cytu goreigūs tāvu volūda (lai pidūd tī, kurus naasu dzērdējuse). Rokstu volūda vysus nabreives godus tyka saglobōta un kūpta trymdā pasateicūt V. Lōča izdevnīceibai, dižlatgališu Jōņu Klidzēja un Streiča nūpalnim — taiši Latgolas «Cylvāka bārnš» pasaulē iznese Latvejas kino vōrdu, pōrsteidze ar naivū, teirū tautyskumu, ar suleigū zemniku volūdu, ar divbeibeis dzērksī. Tōpēc vēļ vairōk uz teirōs latgaļu volūdas fona izaceļ jaunlaiku «eksperimentātoji» ar tai sauktajim lemeņtarim, ar rokstu volūdas krūplōjumim. Ši

desmit cylvāki, kuri nūsprīde taiseit «revolucejū» volūdā, laikam beja tyvredzeigi, napadūmōja, kōpēc «uo» lobōks par «ō». Pīmārs: «Muote aizguoja uz vacuokuo bruola muoju» ar kū lobōks par «Mōte aizgōja uz vacokō bruōja mōju». Ari lejaslatvišu, tys ir, valsts volūdā vuicom «latvyskajūs vōrdūs «ō» izrunoj kai uo, bet roksta «o»: ozols, skola, soma». Tod jau šim volūdīnikim jōsastōjas pi J. Endzelina gramatikas korigēšonas, lai L. Leikuma lementari izstudējūšais skūlniks naapjuku «o» dzunglūs, bet raksteitu «uozuols, skola, soma, duoma» utt. Te materiali O, Vauš! kungam. Saīdas gramatikas uzpīšona paōtrynōs latgaļu volūdas atmēršonu. Paļdis Divam, stabilōkūs latgalisūs tei «jaunō gramatikā» moz ispidōja, pīmāram, «Rēzeknes Vēstis» skaidri pasacēja: «Mes pīsaturom pi Dr. profesora Pītera Stroda gramatikas.» «Zemurs», zūbus sakūds, drukoj vysu un tī, kas tū losa, var saleidzynāt, vērtēt i pōrsalicynāt, kaidis volūdu haoss volda

Latgolā — kai senējā Bābelē. Nūžālojam! Roksta kotrs sovā dialektā (navys Stroda gramatikā pījīmtajā vīnōtajā), turklōt dažs (O. S.) ceņšas paspeidēt ar svešvōrdu pībōrstējumim un nadaiskaneigim «jaunvōrdim».

Maņ gribātūs saleidzynāt latgališu kai senas kulturas volūdu ar tautu meitu gūda apgārbā — boltu, teiru, izrūtōtu vylnainē, zeļu vainukā ar lapnu stōju. Ari volūda uzraksteita, cytu apskotam dūdama ir kai gūda apgārbš — jōir teirai, dailskaneigai, vīnōtai ortografejā bez jēbkaidim napīdeineigim lonkorim. Myusu seņču volūda i etnografieja ir tōs sudroba saites, kurōs saveits tykums un saprōts, ar šū saiti tik jauki var pīsaisteit tagadni pagōmes lejajai grōmotai, pīsaisteit vysu Latvejas nūvodu dēņņu mōsas kai tautas dzismē: «Dzīd, mōsejā, tu pret mani,

Es pret tevi gavilēšu — rūtōj!» Dēdzēigokais nu latvišu publicistim E. Vyrza, runojūt par latvišu tautas dzismu un audumu rūtōjumu samārūs ītvartū morali, soka: «Bez senējim latvišim tīkai vēļ vīna tauta, senī grīti, tik lūti jāmuši vārā na tikvīn — KŪ izsaceit, bet vysvairōk — KAI izsaceit». Padūmōsim!

INTA BAIBA

PĒCPUSDĪNAS SARUNAS

ĪVODS

Vyspyrms, kai vēlis, lai uzrunoju? Munu draudzeņ, imnu bērneņ, mozi bērneņ?... Pazeistu tevi nu bārnū dīnom, bet naesi bejuse puņkains bēbis... Pat kod slymōji, kod beja kōss, isnas, temperatura... Par tū lelōkas raizes beja māmeņai, nakai tev. Laikam jau nu bārnā kōjas zyni, ka dzeivē godōs vysaidi. Baidēja draugu nūdeveiba. Nikas tai naspēj īvainōt, kai tei. Nadreikst sarībēt ni mōsom, ni brīlim — ar tyvinikim jōdzeivoj saskaņā. Nav pasaulē skaistōku jaunovu, kai tovas mōsas, un nav styprōkas draudzeibas. Pīmīni tū un globoj. Tai darējašas mōte un mōsas, un tod ari tev labi klōsis. Tū gribu pasaceit. Tōļok atrasi mozas vēstuleites, tōs varātu sytēt ari dvēsele dvēselei...

PĪMINI?

Pīmīni, meilō, myusu upeiti pī vacōsmōtes? Cik saules, kaida vosora, cik dzeivesprīcas! Yudiņš nadziļš, myusim, desmitgādeigim bārnim, leidz kryutim, bet tveicē atsavāsynōtis — pošā laikā! Nu apkaimes mōjom te puļcējamēs rūtaļōtis un ari pasamaudōtis. Voi vysu reizē, tod prica lējōs pōri molom. Šļakstynōjamēs, pyulējōmēs šļakotōs izburt varaveiksnu, spēlejom suncīs un reikōjom sacēseibas. Kod galeigi pīkusom, leidos uz krosa skraidēt pa zōli, lai sasasyldātūs, tod atrikrom uz sagom krostā, saulōjamēs. Pīkrastes skaļbūs sanēja dzeiveiba, yudiņš beja tik teirs, ka redzēja kotru zivteni šaudomēs storp zōlem.

Jaukas beja myuu bērneibas vosoras. Līpa pi vacōsmōtes mōjas beja vīnūs zidūs, kurūs dyuce lelō bišu saime. Likas, ka upeite un šī kūki beja myusu sabīdrōti, taidi pošī sazvērniki. Dzeivojōm dobā — laukūs cytaižōk navar, un jei myusus pījēme uz sovas dalnas kai vysu varūša mōte. Vysy apkōrt beja myusu sorgi un aizstōvi, mes — kai zidi, kai putni zorūs, myusu daļa beja zidēt un dzidēt.

MONOLOGS BĀRZAM

Boltais bārzas aiz lūga, kurs ar sovu stoltū golūtni pyrmais sveici reita saules storus. Kod tovs stōvs isasōrtōjis, redzēju — dīna vīnu loba. Saule ceļšis augši, byus bolta, gaiss — teirs un skaneigs nu dzidruma, dīna byus gara un bogōta, ari kai dzīsmā. Ak, muns boltais bārz, tu pyrmais sveicynoj sauli, uzjem putnus. Bet voi pīmīni breižus, kod navin raudzējūs tevi caur lūga ryuti, bet gribēju pīaspīst tovam stumbram un kliut kai tu? Tūlaik, dzeives smogokajūs breižūs, maņ lykōs, tu mani saproti, šyupōjis vēja un ar leigonim zorim mōji maņ, saceidams: redzi, nīmoz tik slikti nav! Maņ klīva vīglōk, sasarytynōjūs guļteņā, bet dvēsele beja ōrā, pi tevis... Svece izdaga un nūdzyza, sōpe aizmyga leidz ar mani... Grytus beja vīntuleibas laikš, skīt, vysā pasaulē nabeja ni vīnas redzeigas un saprūtūšas dvēseles... Kur jyus, cylvāki, dēļ kō nīvīna draudzeiga rūka nasasādzas preti... Vīņ bārzš saprota... Kai austūšu dīnu, spūdrū sauli, aizraujūši skaistu dzīsmi... Tōs nav nūslēpamas ar dubļu pyku, kai nav nūslāpama mīlesteiba un sōpes...

NADŽISTI, GAISMEKLEIT!

Zyni, meilō, palic vīnmār taida, kai bērneibā! Ar patīsu un gūdeigu sirdi, dzeivu sirdsapziņu, redzeigom un jyuteigom pret cylvāku sōpem acīm... Vysu, kū redzējom augūšā bārnā. Bārnām daudz jōsavuicōs, bet pasaceitīs sovā sirdi nāilaist nūdeveibu, zamyskumu, niceigumu...

Maņ pošas tauta likas kai čygonu tabors voi plykvādarīni aborigeni myuzamzālajūs dzunglūs, kuri, lai dabōtu zivs, saindej yudini, voi splaun sovā vyrā, lai iznōk reibynūšōka... Vysaidas ačgōrneibas ir pasaulē. Voi moz radzāts, kai mōte meitai nūskauj laimi, meida kōjom jōs gūdu, pošcīnu, apskauž jōs jauneibu, skaistumu, gudrumu un lobū slavu cylvākūs... Taidas timsūneibas pīteik ari civilizātā sabidreibā...

Bet nikas myusu gaismas pasaleitē nav nūslāpams, ni loba, ni ļauna sirds. Un vīnmār jōsaturis gaismas pusē, lai nalīteiba čyukst ausi: nūdūd, tei byus

tikai sabidreibas dāmas kaprize... Bet jo zamyskums klīus par dzeives normu, tod nagaršōs ni maize, ni sōļš, leidz nōks jauna dīna un vysus šūs dzeives tryudus aizmēzš... Kai prota dzeivēt myusu vacmammas, prota zidēt, kaidis priks beja par ūtra panōkumim! Lyuk, tai jōdzeivoj, sirds pate atrass ceļu uz tū.

KAI MEILĒT?

Voi asi dūmōjuse, voi tys tik dabeigi, kai putnam dzidēt, zōlei — augt... Pīaugšūs cylvāku dzeivē reizem kas to īnas lobōjumus un papyldynōjumus. Atsaceris tod myusus — mōti un mōsas, mes byusim ar tevi un tu redzēsi, ka pasaulš ir gaišs, skaists un pīlneigs, un problema ir tikai vīna — byut tō cīneigai. Voi na tai? Pīmīni skūlu, klasesbidrus, pavasari — kai jī apjam myusus, kuri asom zidi mežu un dōrzu ainovā, ceiruli, strodī un kvītes, kuri sveicynoj sauli... Kai gryudi, kai vōrpas, kai jaunās ōbeleites... daleņa nu dobas, myužeibas plyuduma. Soki, voi ir jōit ōrā un jōsaut uz dabasim: «Dīvs, nūnōc pi manis!», bet sovā ustobā aizdegt sveceiti un ar jū izarunōtis lyugšonā kai ar tāvu voi vactāvu, mōti voi vactmōti — vari vīnmār. Ji beja lūti ticeigi cylvāki, ticeiba Divam, cereiba uz lyugšonas paleigu vīnmār bejuse dzymtas tradiceja. Tū navarom aizstōt ni ar muzykantu sacarātū «smogū metalu», ni kopeju, ni alkoholu. Un lai palik myusejō kai bolta divzemeite... Kur vēļ bejis tik svēteibas, kai te, myusu vacōku un vacvacōku tāvzemeitē. Daudz taidu nav, kas tū atgōdnoy, bet mes asom tova mōte un mōsas...

Skotīs, jōsatur gaismas pusē!

NĪCEIBA, SEIKUMS

Kai dzeiveigas nazōles myusu tymstūs ļauteņu dvēselēs ir seiks ļaunums — ļaun jīm pasapricōtis uz cyta nalaimes, un atdzīms kai nu jauna. Voi naasi redzējuse, kai mīsōs ražonai dāmai krent, ka kaida cyta ir skaista, izgleitōtōka, cīneita un īradzāta cylvākūs, patstōveiga, kura pateik veiršim... Kod ari mōtei lela vara par bārnim, kaida naaptāstōkō nu jōm cer, ka vēļ ilgi bārnus varēs turēt zam brunčim... Jei sviļš dūsmōs, kod uz sovas mōjas sliķņā īraudezis kaidu

svešōku puisi, kurs meitai varātu byut potencials precīniks. Jei plūsēsīs, bendēs nervus sev un cytim gimines lūceklim, kamer šys potencialais nūmess sovs mīlesteibas irūčus. Meilō, labi, ka tova mōte nav taida...

Pavāroj, kai tōs, ceytaidōs, voda sarunas — laipoj un cyploj, izmat ōkus un pazemes akmiņus, izdora divdūmeigus mōjīnos un, jo vēļ nav gona, pīšaun kaidu baumu voi nūslāpumu. Tev nu taidas najēdzeibas sōpēs golva, bet vīļtīneica ar gondarējuma smaidu sejā pavaicōs: «Voi garšōja kuņdzes kopejš?»

Taida ir timsūneiba, niceiba, seikums...

Tova mōte nav nu taidom...

KŪ ATSTŌSI SOVAI MEITAI?

Jā, vērts padūmōt! Voi jai tikai nu svešim nōksīs uzzynōt, ka bārnus naatrūd kōpstūs, voi mōte voi draudzīne byus tei, kas pastōsteis, kaida lūma sīvites dzeivē mīlesteibai, lauleibai, giminei, bārnim... Varbyut lai nu grōmotom uzzyzna, ka jau tik lela uzauguse... Bet mes sovom meitom vēļjom laimi tāipat kai myusu mōte myusim, myusu meitas byus daleņas nu myusim pošom, myusu turpynōjums un lai jōm vysmoz tikpat saullāktu, ļuļa nakšu un rudniņa zeļteitūs augļu, eik beja myusim, vēļ lobōk, ka byus vairōk.

Bet asu redzējuse ari mōtes, kuras saškaidēs tū tū, kū nu sovom vīstēpom atlasuse meita, un goldā ceļš divdesmit «sovas». Ari taidas, kurum yudiņa guldža nav, jo meitai «nalaikā» slōpst... Bet latviši nu seņsenējim laikim dzeivojūši tāvu un vactāvu mōjōs — tur vītas pītyka, tū atļōve ir apkaimes doba. Tikai satikt jōsavuicōs. Ka meita navar mōceitīs nu mōtes, to mōtei jōsamōcōs nu meitas — kai pacist, paklusēt, parunēt ar Divu gryutā breidī, īsaklauseitis mōjas klusumā, mīrā, pabyut vīnōtnē... Cylvāks, doba.

Vosoras reits, kod dīna vēļ plaukumā, kod ari vosora vēļ kōp pret kolnu, respūdeņūs mirdz mozas pēleites... Tev gribis saplyust ar jū, ar zidim un kūkim, sasarodōtis ar sauli un vēju, lai vēļ ilgi dzeivōtu kūpā ar jīm. Doba — varona mōte, myužeiga un pīlneiga, cylvākam ar jū jōdzeivoj

leidzsvorā, jo nagrib nalaimes sovā dzeivē. Latvejā ir maigs klimats, augleiga zeme un nadūd Divs pidzeivēt zemestrices, plyudus, cytas dobas katastrofas. Un lai vīnmār jei palik Boltō Divzemeite, lai mes mīreigi varim dzeivēt jōs klēpi, rodūs un draugūs, sadraudzeibā ar dobu, vīnmār radzātu sovs možōkūs brōļus — putnus, zvārus, mōjēdzivnikus... Ji bejuši ar myusim — suncēiš un kačēiš, myusu myruši cōlāni un slymōs vīstēņas... Un ūzulu bēzēs, lipu alejas — tī taidis klusums, taidis mīrs, vējs apstōjōjas skrējīni un atsapyuž jūs golūtēs...

Kai kotrs pi Diva ejom pa sovu taceņu, tai zaļajā svētnicā — dobas pasaulē — kotram sovs ceļēņš eimams. Jōtur tikai redzeigas acis un dzērdeigas ausis, jyuteigu sirdi. Cilveņā tekaleja pa munu pogolmu, pasaver uz mani un it kai soka: «Turis pi gaismas un svēteits byus tovs noms...»

MYUSU LAIKS MYUŽEIBAS PLYUDUMĀ

Rodōšonōs vajadzēja, pat lūti, jo vīna bura ir tik vīna, lai ari bolta un natōli nu krosta. Bet rodu saimes sadraudzeiba ir kas skaistōks, kur tev ir aizmygure, aizstōveiba, bet ari skatīņš uz pīšku drūšōks.

Zimassvātuku un Leldīnes svynom vīnmār, tai, kai tū nūsacējuši tāvi un vactāvi — myusim vysy beja tikai jōpījam. Lai skūlōs tūlaik mōceja ari kū pavysam cytu... Bārnš ticeja tam, kū stōstēja skūlōs, bet na vacōsmōtes pōsokom par Divu, Jēzu un Mariju... Skūlā lūti patyka, ari spūžō oktobrānu nūzeimeite, sorkonais pionīru koklouts, dzismes salidōjumys par ērglānu, kurs trauc zylgmōjim pōri... Vacōsmōtes Zimassvātki — par tīm moz beja golvas lauzeišonas, myusim beja sova egleite, konfektes, peirāgi, dzejuleiši... Prūtams, ari engeleiši, Zimassvātku zvaigzne... Bazneicā īsonu vojōja, divbeigi navarēja cerēt uz augstskūlas beigšonū... Bet cik tūmār skaisti beja ari tys, kas aizligts... Ar lelōkim voi možōkim zaudējumim asom izgōjūši tam cauri... Bet bērneiba un jauneiba jau vairōk aizjymtas pošas ar sevi...

Tagad dzeivojam naatkareigā valstī. Cik tūmār labi, ka tys ir tai.

ONTONS RANCĀNS

JŪS DĒĻ, ZEME GRĪŽAS...

Kod ibrauksi Ludzā nu Zylupes puses, īlas molā tyuleņ aiz pyrmajom mōjom, Latgolas īlā 243, pasaver skotam taidis kai panoramas rots, kurs lānom grīžas vējā, bet pi kaidas ākas strōdoj cinejama vacuma veirs. ipazeistomēs — Ivans Daliba, pareizōk — Jōņs, bet, kai pats soka, krīvu laikūs pōrsaukts par Ivanu. Jam 86 godi un vēl piteik spēka jimtis ap kaidu disku, lai jū pōrvārstu traktora rītinī — taidu, kū ta leidzeigu standarta traktoram ar 20 zyrspāku jaudu — jau sameistarōjis labi seņ, izgatavojōjis ari attīceigu pīkabi — kolpoj vēl šudīņ. Bet ar tū rotu, uz kura fona nūfotografāts, nasaveicūt — lai gon vysis izgatavōts tehniski pareizi, rotors grīž elektromotoru, ir ari

akumulatori, bet strāvu agregats naražoj: par mozim agrīzini. Piļsātā vējam nav kur isaskrītis, labi sapurinōt ītāisi, lai grīžas jautrōk — vysapleik nomi, bet paceļt augstōk, kur breivōk vējim — naasūt vairs tik spēka. Ir jam ari cyti izgudrojumi... Bet vyspyrms nadaudz nu biografējas. Ludzā vin uz dzelzceļa nūstrōdōjis 22 godus, tod par skōrdnīku storpkolhozu ceļtniceibas organizacejā tepat, vēļōk dorbs atsaradis jau tyvōk pi mōjas — «Lauktehnikā», bet ar aizišonu pensejā vēļ ari byuvniceibā. Penseja — kai vysim moza — «navalk» leidz pussymtam latu, lai gon, kai šķīt, kai 6. kategoriejas meistaram pisanōktūs ari vairōk. Strōdōjis gon nu gonu laikim pa svešom sātom, tod par pusi, izstaigōjis voi vysu Latveju, vairōk pa Saldu un pādejā laikā Brocēnūs, nu kurīnes — uz Reigas cementa fabriku un nūstrōdōjis leidz karam. Bejis atvalinōjums, atbraucis uz Latgolu. Te pōrsteidzis vōcišu ībrukums, bet jōatsagrīž vin atpakaļ dorbā, kur vēļ nūstrōdōjis leidz rudiņam — dzeivesbīdre beja palykuse dzymtajā pusē. Bet ari jam tod jōatsagrīž Latgolā. — Vuicējis naasu nikur, bet kō naprūtu dareit — namōku pasaceit, — tai tagad soka Jōņs Daliba. — Kod strōdōju «Lauktehnikā», tī varēja sadabōt šaidus taidus materialus — atkritumus, loba nikō maņ nadeve i najēmu. Taidis as cylvāks — sveša navajaga.

Paprosu nu puīšim — teiku pi kaida vaca skrituļa, sajyuga — tai tū traktorēiti i sataisēju. Tagad varu art, motors ZID — četri ar pusi spēki. Valk labi, varu pastōdeit kartupeļus, atecēt, varu ari kū pōrvest! Un saiminīks vad uz nūjumi, kur stōv šys tehnikas breinums — aiz vējenem. Pa ceļam parōda vēļ vīnu ūtru ražōjumu, kas nūdareigs sātas dorbu atvīgļōšanai. Na tikai škyuneišus, cytas saimniceibas ākas, kas pīsader piļsātas nūmalē, ari pošu dzeivojamū mōju celīs sovom rūkom. — Pats asu nērznōnis (nu Nirzas), nu Skriņu dzeraunis, — turpyno nomaatāvs. — Bejom četri brōli, podaugom i rozbraucem kotrs uz sovu pusi. Vysi vēļ tagad dzeivi, vīns par mani vacōks, divi — jaunōki, vacōkajam jau 90 godu. Ignatam, divus brōļus vēļ sauc Donots un Edvards, vysi dzeivojam Ludzā, kotrs uzcelīs sev pa mōjai. Staravōjamēs, lai kotram byutu sov dzeivūklis. Dalibas kungs sovā īpatnejā ludzōnišu izlūksnē stōsta, cik družni bejuši ogrōk, un ka ari tagad labi sateikūt. Sīnu plaut vēļ varūt, paleidzūt ari dāls, kurs strōdōjis par matynōtōju, Viktors Matvejenko, kurs strōdōja par šoferi, vodōja rajona lelūs kungus, tod beja taksists, tagad ari vēļ dorbōjās kai prīvatais taksists, byudams pensejā. Tei pamoza, dzeivūklis dōrgs — kur ta jōjipeļnej... Izarōdējōs, ka šū gimini pazeistu nu

Ludzās laikim, Viktors beja tys taksists, kas kaidu laiku ari Preiļu rajona avīzi «Leniņa Karūgs» kūpā ar Ludzās izdavumu vede uz Daugavpili drukōt... Bet styprais ūzuls nu Dalibu dzymtas vēļ rūšos ar sovim projektim, kū to lobj, kū taisa nu jauna. Jys sovūs godūs paspējis padzeivōt dažaidōs sabīdriskōs ikōrtōs, un palicis tys pats Nirzas zemniks, kuru tāva šaurō rīceiba uz nūmōtas zemes dzynuse pasauļa ceļūs... Seiksts kai poša Latgola. Attālā: Jōņs Daliba un jō gorabārnis aizmugurē.

S. JERUMANIS ĪKLAUSĪS

Laksteigola dzīd vēļ īvōjā. Pōr kolnim atskaņ leigū, Vējs klusu kūkli steigoj... Voi dzērdi? Īsaklaus — Dainu tauta vēļ dzeivoj! Sana dzīse skaņ un leigū. Caur godu simtenim Tū ašņa straume nas. Īklausis šū latvju mēles skaņu breinišķeigū — Tei skaņ nu tovas dvēseles... Kod pazuss tei, Tu mērsi sev — Tu mērsi tovai tautai.

JŌNS GURGŌNS LEIGŪ VOKORĀ

Kolni i īlejas dzīsmom jau pīlejas, Atskaņ seņ gaideitais «Leigū!» Kur tik vin paverīs, krellēs kōds savēris Ugunis, vysur kas speigō. Vokorā līsmōtō, gaisūtnē dzīsmōtō Asam kō myužēibas skōrti. Burveigā jaukumā, varonā plaukumā Paveras vosorai vōrti. Šūvokor dzīsmas skaņ, guņskurā līsmas plaņ, Tevī kō breinumā skotūs. Blōzma lai aiznas dreīž skaitōkōs zvaigznis šīs, Saber tev acis i motūs. Dōrgōkū cīnastu tevīm as pīnastu, Jo vin tū atļautu, meilō. Tevis dēļ zīdōtūs, vysu tev pīdītu Vokorā šajā tik zveilō. Īsim, kur sili šole, lelceļš kur zili bolts, Meklēsim papardes zīdu. Dzeive kod sōkumā, jauneibys trokumā Nabyus nikas mums par bīdu. Leičūs i īlejos mygla seņ salejōs, Mēness jau prījōm sōk irtis. Ilgi vēļ kavējōs munys i tovejōs Lyupys nu lyupom nūškērtis.

E. KARŪDZNĪKS KAS IR KAS?

Vysi šī rokeri, Vysi šī poperi nav nikas cyts, kai muzykys zuiperi. Ari šī naivistī, abstrakcionisti nav nikas cyts, kai muokslys pušvisti. A ītei īnstalaceja ir tikai spekulaceja! Tei nav, patīšam, nikas cyts, kai mōkslys degradaceja. Sabilē

ONTONS SLIŠĀNS AS NAPĪKREITU

As nagrybu dzierdeit. As napīkreitu. As īsplānu acīs vysim, Kas soka, Ka muna tauta izmierst I muna volūda zyud. As napīkreitu... As radzu i dzierdu cytu; Kai vysā Latgolā Būržgaļoj volūdā munā vysa tauta,

JĀNIS VASARIETIS, VACUMNĪKI, BAUSKAS RAJONS

SLĪKAS UN EKOLOGEJA

Daudzi slīkas uzskota tikai par āsmu zivim, patiseibā jōs ir myusim veseleibas un lobklōjeibas garants, barojas ar augu atlikom, kuras, izlaižūt caur zornu traktu, sadola, pōrstrōdoj augim uzjamamā formā un sajauc ar zemi. Slīku nūpalns ari tys, ka komposti pēc nailga laika pōrsavēršas bērstūsā, īrdonā masā, kura jūs ekkrementu dēļ satur vysvērteigōkōs humusa formas ar mikrobiolōgisku aktivitāti. Rūkūtis zemē, slīkas pōrteik na tikai nu tryudvilom, bet reizē apād ari baktērijas, sēnes, tūs storpā patogenōs (slīmeibu izraisīšōs) ar tūs spōrom, kai ari zamōkūs dzeivūs organismus un nematūdes. Baktēriju skaits vinā gramā īkūptas augsnes ir milžeigs — leidz 3 miljardim, tūs masa vīna hektara aramkōrtā sasnādz 5—10 tonnas

JĀKUPĀNU JEZUPS MEŽAVYDŪS KAB JŪ...

Vacuma navale īt jōv i maņ viersā. Tai viņ breižim likuos, ka sādātu i sādātu pi lūga i vārtūs, kas tī uorā nūteik i nanūteik. Reizem pi sevs nūsmikņeju: — Nu, patīs, jōv kai Saeimas deputats grybut siedeit, vaļsts naudu sanymt i vaideit, ka sābru Ontiks par mani nasalik i zinīs, kod es i asu tik lobs, ka nīvinam nī kū atnamu, a nī kū i nadūdu kluoit. Navale, tok lela navale; atsasiest, pīsačēļ i dina golā. — A paguojušuos nedeles beiguos pīsanuoce gon izkusteit tuoļukam ceļam. Beja juodateik da piļsātas, juonūdūt kūrpes remontā. Tai kai muni Mežavydi taida dziļā nūmale, kod ir atsārīn poša vydā, to autobusi ir rata paruodeiba, īit caurbraucējs vīnu reizi. Daguojā man kleškuot da lelajam ceļam. A kū jys dūmojat, voi kas maņš gaidā, autobusu nūkavieju. Cikom gaidieju nuokamuo, verūs — ar pajauņu mārģu pi suonim atīt muns vacs paziņa

Kai bērni vad rūtali dzeivu Nu goda iz godu, Kai vysā Latgolā Mārgas i jaunekļi Steigoj trešū kūkli I sirdsbolsu pasviž pret vieju, I dvieselē Atraisa prīcas saites, Ar kuruom sasīt sovu paaudzī kulā — Lai byutu spēka daudzī Kryuts izrīzt pret straumi... 1998.

— šei mikroflora un mikrofauna nu slīku organisma izadolōs kai koproliti, kuri tīši ari ir augsnes augsleibas devēji, satur vysdažaidōkūs fermentus, antibiotikas, aminokōbes, vitaminus un cytas biologiski aktīvas vīlas, kuras, sovstarpeji īsadorbojūtīs, atvasalōj patogēnū mikrofloru. Vīna hektara plateibā ir videji 20 miljoni slīku (leidz pat 200 miljoni) ar masu 2—5 tonnas. Humusa saturs koprolītūs ir 11—15%, kas paaugstyno augsnes augsleibu lobōk nakai klāva māslī. Utrs slīku nūpalns tys, ka jōs īrdyno, meliorej un uzloboj augsnes strukturu. Vosoras sezonas laikā symts slīku vīnā kvadratmetrā augsnes īzveidoj sovas aleņas kilometra garumā un leidz ar tū veic vēļ ari jau mynātōs operacejas. Konstateits, ka dinnakti slīka caur zornu traktu izlaiž tik augsnes, cik sver pate. Pījamūt videju tōs svoru 0,5 grami un jūs skaitu 100 uz 1 kvadratmetru (tys tikai 1 miljons hektarā) īzrēkinom, ka dinnakti jūs ražeiba ir 50 g/kv. m jeb 0,5 t/ha. Tai ka godā

— ir vīnam ūtra i pošim sevs iznycynuošona. Cik ilgi ītei lyga vieļ vuordzynuos myusu tauteni, nazynu, pat plāšņiki i tī navar izplāškuot. A kū tī i izplāškuosi, ja nūzīdzniki dzeivoj i vairojuos kai myusu kuopuri atejās dūbē. Redzi, Eiropas demokrāteja nāļauņūt nuoves sūdus pīsprīst. O, bess, navaineigus cylvākus slaktei, a jīm dzeiveibas atnymt nadreikst, redzit, Dīva lykuma navarūt puorkuopt. A kai to beja divdasmytajūs godūs ar nūzīdzeibas likvideišonu? Vysus, šudīņ popularajuos dzīsmies apdzīduotūs biedeigi slovonūs laupeituojuos i slapkauņus, kai Kaupēnu, Litūvīti i šaiku vactiecbniku Rēzeknes pusē, kai tiergs laukumā pakuore, tai i mīrs beja sātā. A šudīņ, dzē, cyti laiki, dzē, Eiropa... A kas, tūlaik nabeja Eiropa i nabeja Dīva lykumi vārā namami? Beja. A tūlaik par tautu dūmova, a na par storpvalstu nūzīdžēigūs strukturu naaiztikšonu. Kab bejs dzeivs Brolinka Domuss, jys nūteikti šudim sacātu: — Kab jū tykustūša devīņi symti devēndesmit devēni parautu... —

Vuornulejas Vaclovs. Taidis jaunekleigs, bess, palics, a par manim ostonim godim vacuoks. Stuostu šim, ka nūkavieju autobusu. Vaclovs smikņej, dzē, ar mašini vajadzies braukt, lai gon pats labi zyn, ka mašines man nikod nav bejs. Naasu es iz mutes krits, kai soka — miele vītā īauguse, speru preti: — Nav kuo mašines dauzeit pa ītuom trepiem, byus Eiropas celi, byus i braukšona... — Vaclova mārģa tai i nūsaviere iz maņš, gotova apiest kai vystas stuļteiti. Prosu Vaclovam, kai to dzeivojuos, kai ar laiku i nauduom. Labi, o, Dīva mežā nav kuo dzeit, o, lai tam Makarovam, ka nūmiers, ir vīglas smīkļts, penseju pilik i pilik, nu, kai deputatim, — teicies Vaclovs: — Ot, tik viņ drupeit baileiguok, ka naudu sanami, kai soka, a jo nu kaidis ar automatu voi pistaletu atīt...? Tys gon myusu vaļstī nalabi izdareits, ka atļauta šaunamūs breiva tierdzeiba. — Kab jū devēndesmit deveni valni parautu —, tai sovā laikā Brolinka Domuss biži saceja, jo atsagadeja kaida lyga. A šudīnes lyga

NAV Nav vairuok vajadzeibys it ni vinam

Piec munys dvieselis: Ni malnam valnam, a ni boltam Dīvam, Ni sovam latvišam, ni sābru krīvam. Nav vairuok vajadzeiga it ni vinam Ni muna dzeja, ni muns vuords, Jo asu nasaprosts nu dovyis tautys, Jo asu tautai supret stuovūšais. 1998.

NU REDAKCEJAS POSTA LOBA DĪNA!

Bēdeigi, ka jau krītnu laiku sovā posta kasteitī naatrūdu sīrdei tik tyvū «Zemturi», bet pasarōdējusēs cereiba, ka dorbs varātu tikt turpynōts. Zvanēja Alberts Spōgis nu Minsteres un izteice vēļmi paleidzēt — ari jam «Zemturs» meils un jys apbādynōts, ka Latvejā nav nīvīna, kurs varātu (gribātu) atbaļsteit vīneigū Latgolas latgaliskū avīzi. Tei jysuma par paleidzēišonu Latgolai nūplokuse. Tikkk beju Rēzeknē — ari J. Elksnis mūkōs ar lelom gryuteibom, jo Latgolas KC izdevniceibai KM pīškeiruse lei-dzēkļus tikai dažim izdavumim. Ari muna gatavōtō apjūmeigō D. Latkovska grōmota «Nacionalō atmūda Latgolā» īstrāguse. Tikkkū J. Elkšņam nūdevu 540 loppuses bīžī sējumu «F. Trasuna dzeive un dorbs, III», runas TP, SS un obōs pyrmajōs Saeimōs. Lūti interesants dorbs, bet jōmeklej sponsori. Nūsyutu divus svaigus materialus, saisteitus ar munu pādejo laika dorbošonūs (obi publicāti šymā numerī — red.) Rēzeknē. Lai «Zemturs» īgytus ūtrū elpu un stuļoj uz prīšku! Jyusu Pīters ZEILE ***

Par «Zemtura» liktini beja uzatraukušis taipat D. Jermolovičs Modūnā, J. Platais — Modūnas rajona Borkovā, M. Pastore Bolvu rajona Pundurūs un cyti. Paļdis par uzticēibu un atvainojit, ka tai iznōce. Niu kaidu laiku otkon byusim kūpā. Taipat ar A. Proboku nu Kōrsovas, vēļ cytīm. Ari jys turītēs! ***

Sajamūt «Zemturi» 16. martā piļņeigi sasatryukūs, īraugūt sovu vēstulī — munas dīnas un nadīnas nūdūtas plašai audītozejai. Nazynu, voi prīcōtīs par tū, voi skumt... Nadūmoju, ka munu rokstu kaidam byutu īntereise laseit, bet jo jys tai sprīžat... Gribātūs vēļ kur rūku pīlikt, bet moz spēka vairs palicis. Ir dīnas, kuras saucu par malnajom, kod naasu spējeiga nī dūmōt, nī kū uzraksteit. Gribātūs ar jysim sasatikt. Maņ ir daudz vysaidu pīzeimu un raksteņu par jaunōnes audzynošonas tematim. Piļņeigi pīkreitu D. Bruzguļes raksteņam tamā poša avīzē: naasu apmīrinōta ari ar sovu mozbarņu veidošonūs. «Zemturi» biži losu studentu raksteņus — varbyut kaidis var atbraukt pi manis uz Tukumu un kū navin atrostu sovim dorbim — ceļu apmokōtu. Naasu jau vīntuļa pensionare, maņ ir bērni, kuri čakli strōdoj un par mani gōdoj. Turēsīmēs, latgalīši! Lai Dīvs Jysim paleidz un ari «Zemturam» īlgs myužs. Malvina SPIČA Tukumā

ZEMTURS

LATGOLAS NŪVODA NEDEĻAS LAIKKROKSTS Dybynōtōjs — A. Rancāna izdevniceiba, posta īndekss — 3053. Atbildeigais redaktors A. Rancāns Redaktors J. Elksnis Masu informacejas leidzēja registracejas apliceiba Nr. 1609, īznōk nu 1994. goda 30. decembra četras reizes mēnesī — pīktīnōs. Izdevēja nūrēkinu konts Latvejas Unibankas Preiļu nūdaļā Nr. 468425, kods 310101900. Izdevēja adrese: A. Upeiša īlā 3—49, Preiļi, LV-5301, tālrūns 8-253-21516. 1 īspīdlūksne, Līvijas Kalvānes datorsalykums un Solveigas Sarkanēs datormaketēšona, īspīsta SIA «Latgales druka» Bazneicas īlā 28, Rēzekne, LV-4601. REDKOLEGEJA

EISUMĀ

Nu 1. leidz 7. jūņam Preiļi svinēja savu svātku diņu — 70 gadus nu pilsātas titula pišķēršonas tūlāk vēl pavysam nālelam mīstam ceļu nu Leivonim uz Aglyunu un nu Špogim uz Viļānim krustojumā. Ti isasōce pēcpusdīnē ar bārnu svātkim laukumā pi Bārnu un jaunišu centra Raiņa bulvarī. Ap tū pošu laiku, kod vosoras korstō sveļme jau pīrymuse, nōkamajā dīnā pi sporta kluba «Cereibā» Aglyunas ilā tyka atklōti bārnu sporta svātki, bet pēc divom stuņdem — pulkstīņ 16.00 startus tipat jēme gimīņu stafetes. Ari nōkamajā dīnā tepat pi «Cereibas» turpnojōšs sporta spēļu turnīri. Catūrto svātku dīnā — 4. jūņš — taipōš beja sportiska — prezentējōšs ekskursejas maršruts «Preiļi — muna pilsāta», kuram sōkums nūsprausts pi grōmotu noma «Latgola» — tys beja pulkstīņ 11.00, bet vorkorpusē nu pulcēšonōšs vītas šepat vajadzēja pīsadaleitīs orientēšonōšs sacēšībōšs pa pilsātu — atrast fotoattālūs nūrōdeitūs objektus, kuri nu detaļom vīn na tik vīglī beja atpazēstami. Vēl beja ari vīnas, šūreiz Ceļtniku ilas svātki.

5. jūnī pi kinoteatra Preiļu 1. pamatskūla latvīšu volūdas un literatūras skūlōtōjās ūzuliņās kuņdzes vadeitais literatū pulcēņš reikōja dzejas breidi «Preiļi, Preiļi, tu pilsāta muna», kurā ar jaunīm tykōšs dzejnīki Jōņš Gurgons un Onte Leičujōšs, tyka pīmyntā ari nalaikā aizsaulē aizgōjušī K. Priedītis un V. Romanovskis, cyti, kas pilsātai vēļtejušī sovas vōrsmas, sevišķi daudz Andris Vējāns, kurs atsyuteja apsveikuma telegramu.

6. jūnī gribātōji varēja vyzynōtīs sapuškōtā pajugā pa Preiļim, bet 15.00 Bārnu un jaunišu centra zālē tyka atklōta rajona centrā asūšūs istōžu un ūzjāmumu veikumam vēļteita izstōde «Preiļi šūdiņ», bet kinoteatrī «Ezerzeme» pēc tam beja «Nūvodniku tikšonōšs», kurā daži ilggadeigī preiļīši stōstēja par sovu ogrokū dzeivi, tyka rōdeiti kadri nu aizgōjušūs godu kinožurnala un vītejūs amatīru Ā. Akmaņa, O. Kotāna, B. Kalniņa un cytu amatīrōm. Bet tōd pulkstīņ 18.00 parka estrādē sōcēs svātku koncerts. Gondreiž vīnlaicēgi klōt beja ari leits, bet tys natrauceja nī danču sūļam, nī dzīsmāi. Šūreiz vysu uz sevis beja ūzajāmōšs pilsātas skūlas un nabeja nīmoz sliškōk, kai kod «vōrdū jām» profesionālī kultūras organizātōji. Vītejōšs avīzes «Nūvodniks» korešpondente Līvija Rancāne, kura nūsadorbojas ar kultūras problemom un jūs apgaismōšonu laikrokstā, bylda, ka vysu nūrētejis pat sirsneigōk un lobōk.

Dažaidūs svātku sareikōjumūs, ari nālelā banketā par gūdu cīmenim, kai dejas pavadējums skāneja par himnu klīvusī dzīsmā «Preiļi, Preiļi, tu pilsāta muna» ar Jōņa Gurgona vōrdim, tī beja ari vysa pasōkuma moto, bet nīvīns naattopa pagūdymōt ari autoru koč ar kaidu mozu zīdeņu... Kas vainēigs, ka pilsāta vēļ tik jauna, ka pi jōš «apdzīdōšonās» nav kērūsīs tautas dzīsmīnīki un komponīsti (Šai melodeja asūt tautas), bet voi mozōk nūzeimeigī ir tī, kuri jau kū padarejušī, lai ari dzeivokī tepat blokus, radzami un sateikami kotru dīnu. Nūslāguma koncertā tei varoni izskāneja veiru vokalō ansambļā «Preiļi» izpildējumā un pošā laikā bytu pasaukt autoru, bet jys nūmalē slēpēs nu leita zīm kūka...

Koncertā pīsadālējōšs jaunišu danču ansambļis nu Utenas Leitovā, ar kuru Preiļim sena draudzeiba, beja ari Krīvejas un Boltkrīvejas pōrstōvi nu konsultantim natōļājā Daugavpilī.

Svātkus kuplynōja izstōdes: «Latgolas pilsātas gleznōšs» kinoteatrī «Ezerzeme», unīversalveikala ūtrajā stōvā — «Kaidas ilas stōšs» nu muzeja fondim, Bārnu un jaunišu centra audzēkņu dorbu un zeimējumu izstōde «Preiļi — gaismas mute», mōkslīnīka Voldemara Kokoreviča dorbu izstōde «Preiļim 70» rajona golvonajā bibliotēkā, bet grōmotu noma «Latgola» zālē — lītīškōšs mōkslas dorbu izstōde «Kas Preiļi meitom pūrā», 1. pamatskūlā dorbōjōšs projektā «Preiļi — muna pilsāta» dorbu skate, bet Polikarpa Čerņavska darbneicā muzejā Talsu ilā — jō un dzymntas cytu lūcekļu dorbu izstōde.

Kai nūslāgums svātku nedeļai beja pateiceibas divkolpōjums vītejā Romas katōļu draudzes svētnēicā.

INTERVEJAS SPECIALI «ZEMTURAM» VEIRU VOKALŌ ANSAMBLĀ VADEITŌJS ALBERTS VUCĀNS, PREIĻU MUZYKAS SKŪLAS PEDAGOĢS:

DZĪSMĀI LELA VARA

— Organizēt nabeja gryuši — veiri poši mani atroda, dzīdūtī, kuri tū grib dareit, un mani pasauce. Šūdiņ, Preiļu svātkūs mes bejom ostoni, asom bejuši ari vīnpadsmīt. Pylnā sastōvā bīži dzīdōt naiznōk, jo kaidis ir saslimis, cytam vēļ attaisnojōšs īmasls. Pastōvom vēļ tikai ūtrū godu kai vīns kolektīvs, bet vysī jau dzīdōjušī ari cytur — folkloras un sovaidkūs ansambļūs. Veiru ansambļis Preiļūs beja ari pyrms kaidim godim ostonim, tagad jys ir atsajaunōjis. Ivars Sitniks strōdoj pošvaļdeibas organizacejā «Syltums», Ēvalds Savickis — sīra ryupneicā, Jōņš Rutkovskis — ceļtniceibas organizacejas šoferis, Jezups Zalāns — meliorators, Jurs Abrickis — privatfīrma SIA «Resurss», Ilgvars Muzikants — apvīneibas «Latgolas ceļi» prezidents. Ir īsōcis dzīdōt ari tagadejais pilsātas

cēlem sovu generalō konsulāta āku, nu Moskovas ceļtnikus nasyutēja — tūs vajadzēja rast uz vītas, beju ļūti aizjims, tagad ari nav mozōks dorba apjūms, nav pat breivys minūtes. Nav maņ nī breivīdinu, nī svātdīnu — vīnmār dorbā, šūdiņ, lyuk, asu Preiļūs. Lai gon dorbs pīrosts, bet nav nīmoz tik vīgls.

Preiļi maņ ļūti pateik, lobi kontakti beja ar jyusu īpriekšējū mēru Hlebnikova kungu, ari ar tagadejū jaunū — Ivanova kungu, ar lelu patīkšonu pījēmu aīcynōjumu isarastīs pilsātas svātkūs, tōš septēdesmitgadē. Jo vairōk tōpēc, ka jyusu pilsāta ļūti loba, ļauds lobvēleigi. Vysš pilsāta atkareigs nu jōš īdzeivōtōjim, nu tō, kai cylvāki organizē sovu dzeivi.

Preiļūs asu bejis daudzās reizes, kai dorba tai cytūs vaicōjumūs — svātkūs, asu na reizi bejis ari mērijā, pīsadālējūs slāvu kultūras centra atklōšonā.

Parostī mes strōdojam divus godus Ōrlītu ministrijā Moskovā, tōd uz kaidim četrīm godim dūdāmēs ūz ōzēmēm. Latvejā isarodūs nu Šveices, nu Bernes. Te maņ pateik — tyvu Moskovā, kur bīži asu — ar automašīnu var ōtri aizbraukt, īrosta vide un nav jōpīrūn, kai, pīmāram, Afrikā voi Laosā, ari ūzturs pīrosts,

atsajaut. Bet pats jaukōkais ir cylvāki, jyutams, ka Preiļūs daudz talanteigu veiru un sīvu, kuri veic rodūšu dorbu un dūmoj par nōkūtī, aug loba jaunōtne un ļūti pateikami, ka te daudz jaunu cylvāku — tei ir nōkūtne. Īpasazynomēs ar jyusu breineigū parku — Preiļūs asu pyrmū reizi un īspaidī bogōteigi. Skaisti bytu vēļ ari atrast leidzēkļus pīļš atjaunōšonai — tys bytu ļūti jauks styureits latgaļu zemē. Cerēsīm, ka ar laiku vysš nūsakōrtōšīs.

Jyusim vēlu daudz lobu un skaistu interveju, panōkumus. Lai dzeive ir interesanta un veiksmēiga!

Asu nu Mīnškas, tī īgīvu izgļeiteību, īlgū laiku nūstrōdōju justicejas organūs, tagad asu Ōrlītu ministrejā. Ar vīzu vaicōjumim nūsadorboj myusu konsuls, maņ ir tīsiskī jautōjumi. Dīnā nūformējom pa 200 un vairōk vīzom — brauc nu vysas Latgolas. Vīnas reizes vīza napīļsūnim moksoj 9 dolari, bet Latvejas pīļsūnim — 13 dolari. Radīnuku kopu apmeklēna ir bez vīzu; mes ar jyusim runojam Treisvīneibas svātku pīrišvokorā un braucēju uz Boltkrīveju jau pīsasacējis daudz, ari Latvejas pīļsūnim tī poši atvīglōjumi. Jōsagloboj kotra un vysu pīmīņa.

PREIĻIM — 70 GODI

mērs Vladimīrs Ivanovs, bet sakarā ar aizjīmteību na vīnmār var pīsadaleitīs koncertūs — rudiņa pusē atsōkšūt nūpītnōk. Vēļēšonūs pīsadaleitīs izsacējušī vēļ ari cyti. Pi myusim dzīd ari Ontons Andžāns — valsts dīnasta pīrišniks, ar nūslūgōteību pagaidam navar vīnmār ūzastōtīs Stanislavs Skutelis nu sīra ryupneicas un cyti.

Pošlaik repertuarā ir kaidas sešdesmit dzīsmas. Pyrmō beja un tagad ir taida kai himna — «Soldō veina kauss». Vīnu laiku styprī aizrōve V. Kaminska melodejas, taipat R. Paula un cytu komponīstu. Vyspōr veiru bolsīm pōrōk plaša īzvēle repertuarā nav. Šūdiņ snēzēm popuriju — četras dzīsmes nu R. Paula, vīna beja nu V. Kaminska, kaida ari nazymoma autora. Poši muzyku nasacerom, es lobōk nūsadorbojōšs ar aranžēšonu — pajamu komponīsta melodeju un mēģīnu salikt pušīm pa bolsīm, lai jīm lobōk skaņ. Dzīsmes atlosu pēc principa, lai bytu melodiskas, skānātu bolsūs. Pagaidam ir akordeona pavadējums, bet nōkūtne gribātu pōrīt uz instrumentālu, kur bytu vījule, akordeons voi klavīres, bungas, basģitāra — lai pavoda dzeiva muzyka, lai bytu vokalō un instrumentālō izpildējuma sinteze. Šūbreid myusim ir pyrmī un ūtri tenori, barītoni, basi.

Tai kai myusu ansambļi dzīd Latgolas ceļu prezidents un 17. jūlī vysu Latvejas ceļu darbinīku salīdōjums Preiļūs — jīmā ar dzīsmom ūzācynōtī Preiļūs reprezentēt — pi Zolvas azara, ap divom tyukstūšom daleibnīku. Rudīnī jōšōc dūmōt par kū jaunu, jo nōkomgōd ari jōpīsadolōšs festivālā, kura saimīnīki byusim. Šūgod taidis nūtyka pavasari Aizkrauklē, bejom kai vīneigī nu Preiļim vokalūs ansambļu festivālā, pīsadālējōšs tī ari nu Saldus, Ūgres, Modūnas, bet nu Latgolas bejom vīneigī. Un nōkamgōd taida salīdōjuma saimīnīku gūds pīškērīs myusim. Kluseibā cerom ari uz kaidu koncertturneju pi kaimīņu rajonu voi varbyut uz Leitovu voi cytur — jo cylvāks dzīd, to jam vajaga ari ūzastōtīs.

GENADIJS VASIĻJEVIČS KAZNAČEJEVS, KRĪVEJAS GENERALKONSULS DAU- GAVPILĪ

SKAISTA PĪLSĀTA

— Muns konsula apgobols — vysa Latgola, tys ir, strōdojam pa vysu nūvodu. Asu beidzīs Storpautyskūs attīceību institutu, kurs gatavoj diplomātus specialistus un jau vairōk kai trejdesmit godus strōdoju Ōrlītu ministrejā. Asu pabejis daudzās zemēs — Laosā, Centralajā Āfrikas Republikā, strōdōju Šveicē, Kanadā un nu jau četrus godus asu Daugavpilī, sōcēs pīktais. Zynu laosīšu, franču un angļu volūdas, dīmžāl latvīšu vēļ naasu apgīvis. Līta taida, ka tyuleņ pēc atbraukšonas beja tik daudz dorba —

kam taipat lela nūzeime. Cylvāki lobi, daudzōšs plōksnēs sakreit myusu tradīcijas — latgali un krīvi nu seņšēnejim laikim labi satykušī kai kaimīni.

Asu cēlīs nu Dīnīvduralim — Buzulukas Orenburgas apgobolā, bet jau vairōk par trejdesmit «ar asteiti» godim dzeivoju Moskovā, meita vīuicōš Daugavpīļs pedagogiskajā universitatē ūtrajā kursā.

70 godī pilsātai tūmār ir nūzeimeigi svātki un ūzskotu, ka tī nūsvynātī gūdam. Latvīšu, krīvu un boltkrīvu kultūras pōrstōvi parōdēja patīsu meistareību koncertā. Apsveicu pilsātu un tōš ļauds ar šū nūtykumu, saprūtu, ka te natrykst sovu problemu, par kū asu runōjis ari ar pilsātas mēru, pīmāram, atsarūn patōli nu svareigim celim, ir cytas gryuteibas, bet, dūmoju, ka tōš pōrvaramas un byus pōrvārtāts, pilsāta plauks. Daudz kas atkareigs nu cylvākim — jo jī ceņšsis, vysš īs nu rūkas.

Paļdis par interveju, ari jyusu avīzei nūvēleju plauksmī un panōkumus!

TAMĀRA AĻEKSEJEVNA PETROVA, BOLTKRĪVEJAS REPUBLIKAS GENERALŌ KONSULATA VICEKONSULE DAUGAVPILĪ

MOLOCI

— Šymā omotā Latvejas terītovejā strōdoju trešū godu, asu juriste pēc izgļeiteibas un tōdēļ nūsadorbojōšs golvonīkōrt ar tīsiska rakstura vaicōjumim — paleidzeiba pīļsūnim, dažaidi pīprasējumi dokumentu sakareibā, problems, kas rūnās montōjuma lītas kōrtojūt, dzymtsarokstu aktu dokumenti, dažaidi lobōjumi irokstūs un tai tōļōk, vōrdū sokūt, vysš, kas skar cylvāka tīsiskū un juridiskū stōvūklī, tymā skaitā pases sajmīšona, atvīglōjumus penseju lītōš un tamlēidzeigi. Šūdiņ Preiļim skaisti svātki, mes asom sajmīšumā par tūs organizaceju un pošu pilsātu, jōš cylvākim. Svātki izadavušīs, nasaverētī uz leitu, vysī daleibnīki pošaizlīdzeigi pasōkumus nūvede leidz golam, ar entuziasmu, gunteņu, aizrauteību izpildēja sovos pīrišnasumus.

Pīlsāta atstōj lobu īspaidu, taipat ari tōš vadeiba. Maņ pateik, ka te sasaglobōjušīs taidi ūzjāmumi, kuri vajadzēigi cylvākim un ari labi strōdoj kai sīra ryupneica un cyti. Sīra ražōtōjim mīļzeiga autoritate ir ari Daugavpilī — poša lobpūt pērku jūs produkeju, ari cyti īdzeivōtōji vīnmār tur augstā cīņā, prosa, voi Preiļu pīns un svīsts — tōd tī ir augstvērteigi. Ari maņ kai kaimīņu republikas pōrstōvei pateikami dzērdēt ūzslavas.

Šūdiņ izstōdē redzējom ari daudz cyta interesanta — jauki ir trikōtažās izstrōdōjumi, kas atbylst pasaulā standartim. Kaidis jauks maizes un boltmaizes asortiments — pīriks redzēt un na kotra nālela pīļsēteņa kū taidi var

IMANTS BEKEŠS, BEJUŠAIS PREIĻĪTS, TAGAD DAUGAVPĪĻS VALSTS POLICEJAS PĪRĪŠNĪKS

PAĻDIS NŪVODNĪKIM

— Precizōk: Daugavpīļs un rajona policijas pōrvaļdes pīrišniks, policijas pulkvedis, pats nu Preiļu rajona — bejušō zemnīka dāls nu Rūžkolnīm. Preiļūs ari beju policejas pīrišniks, omots atļove bytu vīn majora pakōpē, Daugavpilī, īzveidōjūt apvīnōtū pilsātas un rajona policejas pōrvaļdi, pasavērēs plašās īspējas, ari lelōkas. Preiļūs maņ pakļauteibā beja 120 cylvāku, tagad ir 492, tyka pīškērts kōrtejais paaugstynōjums. Plus pi vysa atbyldu ari par cytom nūvoda policejas nūdaļom — asu Bolvu, Ludzas, Rēzeknes, Krōslovas, Preiļu, Daugavpīļs un Jākuppīļs vacōkais un ari valsts policejas padūmes lūceklis šymā reģionā. Tai ka pīnōkumu pīteik, īznōk, ka dīnnaktī stuņdžu pītrykst.

Bez pīdōvōtō sovā laikā ministra omota maņ beja ari cyti, paskaitēju, kaidi seši uz paaugstynōjumu, Daugavpīļs storp jīm beja trešō reize. Izvērtējīs vysu reālū situaceju, tū, kai atsateistēsīs Latvejas reģioni, kur byus nūvodi, aprīņki, turklōt ari augstōkōšs vadeibas praseību, īzavēļējūs šū variantu. Ar manim aizgōja ari vairōki cyti darbinīki, jō Daugavpilī jīm taipat beja perspektīva augt. Pīmāram, Ūljanova kungs Preiļūs beja majors, bet Daugavpilī īsastōjōšs apakšpulkveža omotā, tai cyti. Tautas paruna ari soka, ka zivs grib, kur dziļōk, cylvāks — kur lobōk. Preiļu nūdaļās štatu saroksti nājaun ījimt tik augstas dīnasta pakōpes, bet cylvāki ir dorba spējeigi, energiskī. Augstōks omots taipat ir Vjākses kungam, vīns ūtrs atļīdēigōkūs omotūs aizgōja uz transporta un kriminalū policeju. Jo gadējumā reģionalōšs atteisteibas procesā kaidis spējeigs darbinīks Preiļūs paliks bez omota, laipnī lyudzu uz Daugavpilī — atrassi pīmārōtu dorbu.

Kas atsatie uz svātkim, to, kai nūvoda patriots, asu sajmīšumā. Izdeveiba beja pavārōt vīn nūslāguma koncertu, bet zynu, ka ari vysī cyti pasōkumi beja leimīni. paļdis nūvodnīkim!

Svātki aizskāneja un tī beja kai vīns lels pluss šō sasaukuma pilsātas dūmei, kura dorba dīnōšs paspējuse na moz, sakōrtojūt sovu saimīceību, jī beja kai pyrmō plašōkō prezentaceja sabīdreibas pīriškā, ari pret cytim kaimīnim, lels ari poša mēra — dūmes pīriškādātōja Vladimīra Ivanova personiskais nūpalns, kurs gon uz rodūšu dorbu rūsynōja sovos darbinīkus, gon naaizmērsa ari personiski pasainteresētīs, voi vysš ir kai īcarāts...

ONTE LEIČUJŌNS RAIŅA BULVĀRA LĪPAS

Preiļi svin septēņu godu dasmytus

Varbyut Borhi, varbyut cyti gōdō
Šū līpu bulvari, uz bazneicas
durovom vārstu;

Ir zynoms — jī nōkūtnes vōrdā strōdō,
Cerūt, ka cyti pi kūkim nōks sārstu...
Kō līpas tagad tik dūmeigi šalkoj,
Tik nūslāpumaini zorus pret dabasim
ceļ?

Kura symta jau godskōrtas volkoj,
Kura jūļa zīdprīcaī ryndōšs te zel?
Pīļsāta pi jōm kai meita pi mōtes,
Tei vēļ tik jauna — vīņ septēdesmit!
Pi dažīm pīļsūnim var vīnaudzūs
stōtīs,

Pret cytim kai vacmōte sūlēšīm rit...
Eimūt pa bulvari nāisaklausu,
Kū dyžaji kūki te dīdōj naskali.
Tī redzēja zemnīku pajugus gausus,
Kai karītes steidze nu pīļskunga
stālim —
Te šūdiņ kaidis izradzāts aizdrōž ar
auto

(Dēļ cytim līguma zeimes, lyuk, stōv!)
Bet gōjējam vaļa tūmār ir ļauta,
Un tam, lai leivōvōšs plyust
nūvodgrōvs...

Tys te tai jau nu senējom dīnom,
Kod cylvāki škeistēsīs bazneicā gōja
Bareņūs, pulcēņūs uz tō Kunga
mōjom —
Jau daudzom nu līpom pošom myužs
golā,

Tūs vītā jaunēņas īstōda augt,
Lai ite, kai breinumu apdvastā solā,
Skaistulis vēļ īlgi var zīdēt un plaukt...
Un kamer vīn Saule apspeidēs Zemi,
Te cylvāki lobpūtōk īs, navys brauks;
Kamer laukus apkaimē mūdynōš
lemess,

Pi līpom uz šejīni jī relaksēt trauks.
Lai pīļsāta ceļās kūpā ar līpom,
Kuras pyrmās reita saulstorus tver,
Myusim tik jōpalik pa sovom vītōm
Leidz vorkoram, kod nūrīta atblōzmu
dzer.

Lai pīmynam tūs, kas šū bulvari cēle —
Jūs dvēseles šūdiņ te kūpā ar mums.
Varbyut uz tō mōkūņa zaltainōš mēš
Skaņ bolsi jūs kai pavadējums?
...Un līpas šūdiņ pīļsātas aurā,
Kai līkas, jaunōkas klīvūs, raug!
Jōš sajaut un redz godu simtenim
cauri,

Jōš vēļ pret nōkūtīni turpnoj augt.
Tik myusim nav laika pasaklauseitīs,
Par kū gon tī zori tai dedzeigi stōsta —
Par kū jūs volūdōšs lopas sōc vēitīs
It kai uz myusim snāgtūs ar glōstu?
Līpas nu pagōimes sveicīņūs nas,
Nu godu tōlem pi myusim atnōkušās,
Jūs krīni augstu pōr pīļsātu snādzās,
Pi saknem mes gaideitī —
tu un as.

MES TYKOMĒS PREIĻŪS

Mes tykomēs Preiļūs,
Kur skaneigas vosoras mōjoj,
Kur ūzulis zeļu
Godīm byrumi krōjas.
Tys beja kai dzīsmē
Raiņa bulvara līpōš,
Sīrdī kod īdedze līsmu
Tovas acis un lyupas.

Zīdīs bites kai nagudras dyuce,
Dabasūs kōpe leitēja tyuce —
Mes tykomēs Preiļūs,
Šamā jaunēibas ūstā,
Vēļ mozpazētūs, bet meilūs
Kai Latgolas krōsainō jūsta.
Te draudzeibas tvaika pylns gaiss,
Te namīlēt īspēju tryukst,
Kod vysapleik plaukums skaneigais
Un pīriks kai plōcīni ryugst.

Tu Preiļupes klusōkā ryuci
Vēļ pādējōšs peipīnes plyuci —
Mes tykomēs Preiļūs —
Laikam jau liktīņa vara
Tevi satikt tik zveļu —
Šys bikeris nagōja garum
Un laimeigas vysam ir beigas:
Mums dāli un meitas jau aug!
Dzeivei tik trōkōta steiga —
Jau nūmonoms sērmumēņš, draugs.

Bet laivā myusim nav syuces
Un dzeivē nīkō nava tryucis —
Mes tykomēs Preiļūs,
Kur skaneigas vosoras mōjoj,
Kur ūzulis zeļu
Godīm byrumi krōjas.
Tys beja kai dzīsmē
Raiņa bulvara līpōš,
Sīrdī kod īdedze līsmu
Tovas acis un lyupas...